

EKOSCAN INNOWACJA I ROZWÓJ Sp. z o.o.
ul. Karola Miarki 2F Budynek C
41-940 Piekary Śląskie
tel. 600 243 782
biuro@ekoscan.pl
www.ekoscan.pl

Gmina Woźniki
ul. Rynek 11
42-289 Woźniki

**Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028
z perspektywą do roku 2032**

Zespół autorski: ŁUKASZ BYSTRZANOWSKI

JUSTYNA ZASTRZEŻYŃSKA

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH**

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

2024 r.

Spis treści

1.	Wstęp.....	4
2.	Streszczenie	5
3.	Ogólna charakterystyka Gminy Woźniki.....	6
4.	Ocena stanu środowiska Gminy Woźniki	8
4.1.	Obszar działania: ochrona jakości powietrza	8
4.1.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia stanu jakości powietrza	15
4.2.	Obszar działania: zagrożenia hałasem	17
4.2.1.	Definicja hałasu, dopuszczalne poziomy, rodzaje hałasu	17
4.3.	Ocena klimatu akustycznego Gminy Woźniki	22
4.3.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed hałasem	23
4.4.	Obszar działania: pola elektromagnetyczne.....	24
4.4.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.....	25
4.5.	Obszar działania: gospodarowanie wodami.....	26
4.5.1.	Wody podziemne	26
4.5.2.	Wody powierzchniowe	29
4.5.3.	Ochrona przed powodzią.....	33
4.5.4.	Ochrona przed suszą	33
4.5.5.	Analiza SWOT i proponowane kierunki działań w celu racjonalnego gospodarowania wodami	34
4.6.	Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa	35
4.6.1.	Zaopatrzenie w wodę	35
4.6.2.	Odprowadzanie ścieków.....	36
4.6.3.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	38
4.7.	Obszar działania: zasoby geologiczne	39
4.7.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów geologicznych	39
4.8.	Obszar działania: powierzchnia ziemi	40
4.8.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony powierzchni ziemi.....	45
4.9.	Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	46
4.9.1.	Odpady komunalne	46
4.9.2.	Odpady inne niż komunalne	49
4.9.3.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów.....	50
4.10.	Obszar działania: zasoby przyrodnicze	51
4.10.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów przyrodniczych.....	55

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

4.11.	Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami.....	56
4.11.1	Analiza SWOT i kierunki działań w celu zapobiegania poważnym awariom.....	57
4.12.	Edukacja ekologiczna.....	59
4.12.1.	Analiza SWOT i kierunki działań w celu rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa Gminy Woźniki	62
4.13.	Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	64
5.	Dotychczas realizowane działania w kierunku ochrony środowiska na terenie Gminy Woźniki (lata 2020-2023).....	67
6.	Cele programu ochrony środowiska w poszczególnych obszarach działania, zadania i ich finansowanie	75
7.	Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska.....	105
8.	System realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2032	110
9.	Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych.....	113

Wykaz skrótów

BA	– Baza Azbestowa
DW	– Droga wojewódzka
GIOŚ	– Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
JCW	– Jednolite Części Wód
JCWP	– Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWpd	– Jednolite Części Wód Podziemnych
NFOŚiGW	– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	– odnawialne źródła energii
PMŚ	– Państwowy Monitoring Środowiska
PoliŚ	– Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	– Program Ograniczania Niskiej Emisji
POŚ	– Program Ochrony Środowiska
PPIS	– Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny
PSZOK	– Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RIPOK	– Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RGOK	– Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi
RPO	– Regionalny Program Operacyjny
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WWA	– wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
WPGO	– wojewódzki program gospodarki odpadami
ZDR	– zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej
ZZR	– zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

1. Wstęp

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. ww. ustawy.

Celem **Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032**, zwanego w dalszej części opracowania POŚ, jest przedstawienie ogólnych wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Woźniki. Program jest kontynuacją przyjętego w 2020 r. „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno-techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi w zakresie trzech kapitałów: ludzkiego, ekologicznego i ekonomicznego.

Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel programu przeprowadzono ocenę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, zdiagnozowano główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania. Zaproponowano harmonogram działania łącznie ze źródłami ich finansowania.

POŚ jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w gminie. W szczególności:

- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie;
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy;
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w mieście;
- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, samorządom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska;
- ułatwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć;
- ułatwia wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska;
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

2. Streszczenie

Zgodnie z art. 74.1 ust. 2 Konstytucji RP, ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. Powinny one prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnym i przyszłym pokoleniom. Władze publiczne działają przez swoje organy ochrony środowiska wyszczególnione w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.), która to stanowi główną podstawę prawną powstania niniejszego dokumentu.

Na wstępie POŚ zawiera krótką charakterystykę Gminy Woźniki m.in. informacje o jego położeniu, demografii, użytkowaniu gruntów i stanie infrastruktury komunalnej.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Woźniki uwzględnia dziesięć obszarów działania:

1. Ochrona jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Powierzchnia ziemi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenia poważnymi awariami

W dalszej części dokumentu określono cele, kierunki działań i zadania wynikające z oceny stanu środowiska przewidziane do realizacji w ramach POŚ wraz z ich harmonogramem rzeczowo-finansowym.

Efektem realizacji POŚ będzie utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego oraz jego poprawa, jak również wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w gminie.

W dokumencie tym opisano narzędzia realizacji zadań, elementy zarządzania i monitoringu założonych zadań oraz jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie. Przedstawiono także zasady monitorowania POŚ poprzez określone wskaźniki umożliwiające kontrolę i ocenę stanu realizacji założonych działań.

Niniejszy Program jest kontynuacją poprzednich programów ochrony środowiska dla Gminy Woźniki i został opracowany zgodnie z wytycznymi, przygotowanymi przez Ministerstwo Środowiska, które skonsultowano z Państwową Radą Ochrony Środowiska, urzędami marszałkowskimi, Związkiem Powiatów Polskich, Unią Metropolii Polskich, Związkiem Miast Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Ogólna charakterystyka Gminy Woźniki

Położenie i powierzchnia gminy

Gmina Woźniki jest jedną z ośmiu gmin powiatu lublinieckiego położonego w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Pod względem geograficznym gmina zlokalizowana jest na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej w makroregionie Wyżyna Wieluńsko-Woźnicka (Próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Proсны), makroregionie Wyżyna Śląska (Próg Tarnogórski) oraz makroregionie Nizina Śląska (Równina Opolska – Obniżenie Małej Panwi). Przez południowe krańce gminy przepływa rzeka Mała Panew zbierająca wody z licznych dopływów biorących początek w Progu Woźnickim. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Grojec 365 m n.p.m.

Gmina Woźniki zajmuje powierzchnię 127 km².

Rysunek 1 Położenie Gminy Woźniki na tle powiatu lublinieckiego

[Źródło: <http://gminy.pl/>]

Gmina Woźniki jest gminą miejsko-wiejską obejmującą 10 sołectw: Babienica, Kamienica, Piasek, Psary, Czarny Las, Lubsza, Kamieńskie Młyny, Ligota Woźnicka, Dyrdy, Drogobycza.

Ludność

Na koniec 2023 roku w gminie Woźniki zamieszkiwało 9 365 osób. Liczbę ludności w gminie na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższa tabela, z której wynika, że w ostatnich latach

odnotowano stałą tendencję spadkową w liczbie mieszkańców gminy, a co za tym idzie gęstości zaludnienia. Większość, bo 56% osób mieszka na wsi, nieco więcej niż 50% ludności stanowią kobiety.

Tabela 1 Demografia w Gminie Woźniki w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba ludności [osoby]	9 619	9 451	9 443	9 405	9 365
Liczba ludności w mieście [osoby]	4 297	4 219	4 184	4 143	4 121
Liczba ludności na wsi [osoby]	5 293	5 264	5 234	5 258	5 252
Liczba kobiet [osoby]	4 850	4 778	4 773	4 760	4 726
Liczba mężczyzn [osoby]	4 769	4 673	4 670	4 645	4 639
Gęstość zaludnienia [osoba na 1 km²]	75,4	74,1	74,0	73,7	73,4

[Źródło: BDL GUS]

4. Ocena stanu środowiska Gminy Woźniki

4.1. Obszar działania: ochrona jakości powietrza

Jakość powietrza w Gminie Woźniki

Oceny jakości powietrza wykonuje się w strefach. W województwie śląskim wydzielonych zostało pięć stref, w tym: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa, strefa śląska. Gmina Woźniki znajduje się w strefie śląskiej.

Roczne oceny jakości powietrza, wykonywane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, ujmuje wszystkie substancje, dla których obowiązek sporządzenia oceny wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (t.j. Dz. U. 2024 poz. 870). Są to substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu – t.j. Dz.U. 2021 poz. 845) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2.5}
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Tabela 2 Stężenia zanieczyszczeń powietrza w gm. Woźniki za lata 2022 - 2023, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego.

Rok	NO ₂ µg/m ³	SO ₂ µg/m ³	PM10 µg/m ³	PM2,5 µg/m ³	Benzen µg/m ³	Pb µg/m ³	As ng/m ³	Cd ng/m ³	Ni ng/m ³	BaP ng/m ³	CO mg/m ³
2022	10-17	5-7	16-23	10-17	0,9-1	0,01-0,05	0,6-1	0,3-2	2-4	0,9- 3	0,2-0,4
2023	10-21	5	14-20	10-14	0,6-1	0,01-0,03	0,6-0,8	0,3-1,7	3-6	0,4- 2	0,2-0,4
Poziom dopuszczalny/docelowy *)	40	20**	40	20	5	0,5	6	5	20	1	10

*) dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. 2021 poz. 845)

** poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo Ochrony Środowiska.

Kryteria klasyfikacyjne dla pyłu zawieszonego PM10 w celu ochrony zdrowia ludzi obejmują poziom dopuszczalny stężeń średnich rocznych 40 µg/m³ (w tabeli powyżej) oraz dobowy poziom dopuszczalny wraz z dopuszczalną częstością przekraczania wynoszącą 35 dni dla stężeń dobowych przekraczających 50 µg/m³.

W strefie śląskiej, do której należy gmina Woźniki, liczba dni z przekroczeniami dobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 wynosiła od 0 do 75 dni w 2022 roku, wobec powyższego kryterium dotyczące 35 dni nie zostało dotrzymane. W 2023 roku po raz pierwszy na wszystkich stanowiskach pomiarowych nie została przekroczona dopuszczalna częstość przekraczania stężeń 24-godzinnych. O wyniku klasyfikacji całej strefy decyduje każde wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego/celu długoterminowego, nawet jeżeli nie obejmuje całego jej obszaru.

Wyniki z monitoringu powietrza pozwalają zakwalifikować każdą ze stref do odpowiedniej klasy ze względu na ochronę zdrowia dla każdego z zanieczyszczeń. Poniżej przedstawiano kwalifikacje strefy śląskiej w latach 2020-2023:

Tabela 3 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Dwutlenek azotu	A	A	A	A	A
Dwutlenek siarki	A	A	A	A	A
Pył zawieszony PM10	C	C	C	C	A
Pył PM2,5	C	C1	C1	A,C1	A,A1
Ozon	C	A	A	A	A
Tlenek węgla	A	A	A	A	A
Benzen	A	A	A	A	A
Benzo(a)piren	C	C	C	C	C
Arsen	A	A	A	A	A
Kadm	A	A	A	A	A
Nikiel	A	A	A	A	A
Ołów	A	A, D2	A, D2	A, D2	A, D2

klasa A - stężenia zanieczyszczenia nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych

klasa C - stężenia zanieczyszczenia przekraczały poziom dopuszczalny lub docelowe

klasa D2 - stężenia ozonu przekraczały poziom celu długoterminowego

klasa A1 - stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} nie przekraczały poziom dopuszczalny do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II), wynoszący 20 µg/m³

klasa C - stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} przekraczały poziom dopuszczalny do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2015 roku (faza I), wynoszący 25 µg/m³

klasa C1 - stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} przekraczały poziom dopuszczalny do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II), wynoszący 20 µg/m³

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna).

Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin.

Tabela 4 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla poszczególnych zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Tlenki azotu	A	A	A	A	A
Dwutlenek siarki	A	A	A	A	A
Ozon - poziom docelowy	C	A	A	A	A
Ozon - cel długoterminowy	D2	D2	D2	D2	D2

Jako przyczynę przekroczeń poziomu celu długoterminowego wskazuje się podobnie jak w przypadku ozonu analizowanego pod kątem ochrony zdrowia, występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursorzy ozonu z terenów zurbanizowanych województwa i spoza granic kraju.

W ramach projektu LIFE. „Śląskie. Przywracamy błękit” zainstalowano 3 czujnik jakości powietrza, na budynkach usytuowanych w centrum miasta Woźniki.

Odczyty z mierników stężeń pyłu zainstalowanych w Gminie Woźniki są dostępne na mapie pod adresem: <https://looko2.com/heatmap.php>

Działania w ramach projektu LIFE zakładają również m.in. wykorzystanie dronów, które badają jakość spalin wydostających się z kominów. O zakresie użycia tego instrumentu decyduje Instytut Technologii Paliw i Energii w Zabrzu na podstawie analizy powietrza w poszczególnych gminach.

Badania jakości powietrza z wykorzystaniem dronów wyposażonych w mierniki stężeń pyłu odbywają się również w gminie Woźniki. Zebrane dane posłużą do celów badawczych.

Dodatkowo, ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy w województwie śląskim, ponieważ metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Realizacja modelowania stężeń wybranych zanieczyszczeń na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy - Prawo Ochrony Środowiska (art. 88 ust. 6 ustawy), została od 2019 r. powierzona Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (IOŚ-PIB).

Prowadzony jest również monitoring powietrza z wykorzystaniem systemu Airly oraz czujników, które odczytują w czasie rzeczywistym serię parametrów dotyczących bieżącego stanu powietrza w lokalizacji, w której są umieszczone, tj. PM1, PM2,5, PM10, temperaturę, ciśnienie, wilgotność i wiatr.

Obecnie czujniki zainstalowane są w Babienicy przy ul. Stawowej. Na map.airly.eu można sprawdzić, jakim powietrzem oddychają mieszkańcy. Prezentowane na niej dane pozwalają na sprawdzenie aktualnej jakości powietrza w konkretnej lokalizacji. Poza tym system, dzięki zaawansowanym algorytmom, pozwala sprawdzić na platformie szczegółową prognozę jakości powietrza na najbliższe 24 godziny.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na stan powietrza w gminie Woźniki mają wpływ różnorodne źródła emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska – przez pojęcie „emisja” należy rozumieć wprowadzanie pośrednio lub bezpośrednio do powietrza, wody, powierzchni ziemi w wyniku działalności człowieka substancji lub energii takich jak ciepło, hałas, wibracje lub pole elektromagnetyczne. Emisję dzielimy na:

Emisję punktową – są to obiekty przemysłowe, duże instalacje spalania paliw oraz źródła technologiczne, których funkcjonowanie powoduje wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza. Wielkość emisji wynikającej z tego typu źródeł uzależniona jest m.in. od stosowanego procesu technologicznego, ilości, charakterystyki i stanu technicznego stosowanych urządzeń (w tym redukujących emisję), ilości, jakości i rodzaju zużywanych paliw.

Na terenie Gminy Woźniki aktualnie istnieje jeden zakład posiadający pozwolenie na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza wydane przez Starostę Lublinieckiego, jest to instalacja do przetwórstwa mięsa należąca do firmy "WIĘCEK" Sp. J. Dariusz i Klaudiusz Więcek znajdującego się w Psarach, ul. Kopernika 6.

W gminie działa także dziesięć podmiotów, które zgodnie z obowiązującymi przepisami dokonały zgłoszenia instalacji emitujących zanieczyszczenia do powietrza (nie wymagających pozwolenia), których listę zamieszczono w przedstawionej dalej tabeli.

Tabela 5 Podmioty, które zgłosiły instalacje wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza (stan na sierpień 2024 r.)

Lp.	Nazwa podmiotu
1	Stacja Paliw „ARTI” S.A. w Woźnikach (instalacja do przetwarzania paliw płynnych)
2	PHU „ATRANS” Jadwiga Trela w Psarach (instalacja do przetwarzania paliw płynnych)
3	Producent Brojlerów Jacek Osadnik w Piasku (instalacja technologiczna i instalacja energetyczna)
4	FIRST MEAT HOLDING Sp. z o.o. w Woźnikach (instalacja energetyczna)
5	Jan i Maria Gajda Ferma Produkcji Drobiu w Psarach (instalacja do przechowywania zboża)
6	„WIĘCEK” Sp. J. Adolf, Dariusz, Klaudiusz Więcek w Psarach (instalacja energetyczna)

Emisję powierzchniową – są to głównie małe kotłownie oraz paleniska domowe wprowadzające pyły i gazy do powietrza w sposób zorganizowany na małych wysokościach i z niską prędkością wylotową. Na terenie Gminy Woźniki nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy.

Obszar zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zaopatrywany jest w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (np. węgiel kamienny, miał), olejem opałowym, gazem ziemnym, względnie energią elektryczną.

Niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania budynków mieszkalnych jednorodzinnych wpływa negatywnie na stan powietrza atmosferycznego ze względu na niską sprawność urządzeń grzewczych oraz brak jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery.

Emisję liniową - wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzącej ze źródeł liniowych (komunikacyjnych) w głównej mierze uzależniona jest od wielkości natężenia ruchu pojazdów oraz:

- rodzaju pojazdów,
- zmienności natężenia ruchu pojazdów w czasie,
- rodzaju stosowanego paliwa,
- prędkości, z jaką pojazdy poruszają się po drodze,
- obciążenia i stanu technicznego pojazdów,
- norm emisji spalin spełnianych przez pojazdy.

Istotne znaczenie dla emisji pyłu zawieszonego ma również emisja pozaspalinowa wynikająca ze zużycia opon, okładzin samochodowych (np. klocki hamulcowe), nawierzchni dróg oraz resuspensji

(wtórnego unosu) pyłów, która bezpośrednio wynika z rodzaju i stanu nawierzchni, pobocza (utwardzone czy nie) oraz częstotliwości sprzątania nawierzchni.

Ponadto wpływ na rozkład emisji ma występowanie poziomych elementów infrastruktury drogowej (np. ekrany akustyczne), ukształtowanie terenu, obecność zabudowy wokół szlaków komunikacyjnych czy typ otaczającej roślinności, które w istotny sposób wpływają na wymianę mas powietrza wokół dróg.

W czasie pracy silników samochodowych do atmosfery emitowane są zanieczyszczenia głównie w postaci tlenku węgla, tlenków azotu, tlenków siarki, węglowodorów aromatycznych i alifatycznych, związków ołowiu czy pyłów. Skład i ilość tych zanieczyszczeń jest uzależniona od rodzaju i stanu technicznego pojazdów, jakości stosowanego paliwa oraz rozwiązań proekologicznych.

Emisja z ruchu pojazdów negatywnie wpływa na zdrowie i życie ludzi, ponieważ rozprzestrzenia się w dużych stężeniach na niewielkich wysokościach.

Działania ograniczające niską emisję na terenie Gminy Woźniki

W 2012 r. przyjęto Program Ograniczenia Niskiej Emisji w Gminie Woźniki uchwałą Rady Miejskiej w Woźnikach Nr 203/XVII/2012 z dnia 17 sierpnia 2012 r., który został zaktualizowany uchwałą nr 193/XXI/2016 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Woźniki”. Uchwałą Nr 348/XXXIV/2022 Rada Miejska w Woźnikach przyjęła 22 czerwca 2022 r. „Aktualizację Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Woźniki”.

Aktualnie realizacja PONE przewidziana jest do roku 2026.

Celem opracowania jest m.in.:

- wskazanie działań wpływających na poprawę jakości powietrza w Gminie Woźniki,
- ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych,
- umożliwienie maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej.

W 2017 r. Gmina Woźniki rozpoczęła realizację zadania polegającego na dofinansowaniu wymiany starych źródeł ciepła oraz montażu ogniw fotowoltaicznych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Woźniki.

Do tej pory w ramach dotacji zlikwidowanych zostało 308 starych, nieekologicznych źródeł ciepła na paliwo stałe a w ich miejsce zabudowano 308 nowych ekologicznych źródeł ciepła. W ramach zadania zamontowano także 51 instalacji fotowoltaicznych pracujących na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

W Gminie Woźniki działa również Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w którym mieszkańcy mogą uzyskać pomoc przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie jak również przy rozliczeniu inwestycji i przygotowaniu wniosku o płatność.

Gmina przystąpiła do projektu LIFE. Śląskie. Przywracamy Błękit. To projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – program działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem Programem ochrony powietrza dla województwa śląskiego, czyli opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. W ramach projektu LIFE realizowane są kampanie informacyjno-edukacyjne prowadzone przez gminnego ekodoradcę. Kampania informacyjna dotycząca kwestii praktycznych, takich jak optymalizacja systemów grzewczych, wykorzystanie technologii OZE, termomodernizacja czy dobór źródła finansowania, której odbiorcami są przede wszystkim dorośli mieszkańcy. W ramach projektu LIFE prowadzony jest monitoring zanieczyszczeń pyłowych PM10 z wykorzystaniem dronów na obszarach występowania tzw. „hot spotów” związanych z „niską emisją”. W celu zapewnienia optymalnej efektywności wszystkich działań komunikacyjnych, edukacyjnych, informacyjnych i upowszechniających realizowanych w ramach projektu, kampanie różnią się formą, a także kanałami przekazu (Internet/działania bezpośrednie, warsztaty, elementy kampanii informacyjnej on-line/off-line).

Gmina realizuje również program „Ciepłe Mieszkanie”. Uzyskano dofinansowanie w wysokości 302 500,00 zł ze środków WFOŚiGW na realizację tego programu.

Jednocześnie Gmina prowadzi inwentaryzację energetyczną budynków, a następnie wprowadza dane na ten temat do systemu informatycznego – Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Gromadzone dane pozwalają na podejmowanie odpowiednich działań na rzecz wymiany nieefektywnych źródeł ciepła i podnoszenie jakości powietrza.

Uchwała antysmogowa dla województwa śląskiego

W dniu 7 kwietnia 2017 r. sejmik śląski jako drugi po małopolskim przyjął uchwałę antysmogową dla województwa śląskiego (Nr V/36/1/2017).

Uchwała ta dotyczy wszystkich użytkowników kotłów, pieców, kominków na paliwo stałe województwie śląskim, tj.:

- mieszkańców,
- prowadzących działalność gospodarczą (kotły o mocy do 1 MW),
- właścicieli budynków wielorodzinnych,
- spółdzielnie, wspólnoty,
- samorządy lokalne.

Uchwała antysmogowa wskazuje rodzaj urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania oraz rodzaj paliw zakazanych do stosowania, czyli w czym można spalać i co można spalać.

Realizacja uchwały antysmogowej ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza w regionie, tym samym przyczynić się do poprawy zdrowia ludności i większego komfortu życia. Nowe przepisy zaczęły obowiązywać od 1 września 2017 r. na terenie całego województwa śląskiego. Zgodnie z nimi od tego czasu nie można stosować: węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z

ich wykorzystaniem, paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %, biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.

Uchwała obowiązuje wszystkich, którzy po 1 września 2017 roku zaplanowali instalację urządzeń grzewczych lub ich wymianę.

W zależności od wieku użytkowanego kotła podano trzy daty graniczne ich wymiany:

- Kotły eksploatowane 10 lat i więcej, należy wymienić do końca 2021 roku,
- Kotły eksploatowane 5-10 lat, należy wymienić do końca 2023 roku,
- Kotły poniżej 5 lat należy wymienić do końca 2025 roku.

Na rynku są aktualnie użytkowane również kotły klasy 3 i 4. Ze względu na to, że do roku 2016 wymiana na takie kotły była dofinansowywana, graniczną datę ich obowiązkowej wymiany na klasę 5 wydłuża się do końca roku 2027.

Każdy, kto buduje nowy dom i zamierza ogrzewać go węglem lub drewnem, ma obowiązek zainstalować kocioł klasy 5. Ta regulacja ma zastosowanie od 1 września 2017 roku.

Dodatkowo od 2020 r. stosuje się przepisy unijnej dyrektywy ecodesign, która dotyczy oznakowania ecodesign na kotle klasy 5, informującego o tym, że urządzenie spełnia sezonowe normy emisji zanieczyszczeń również w sytuacji, gdy nie pracuje z mocą nominalną. Ecodesign dodatkowo gwarantuje wysoką efektywność przez cały sezon.

4.1.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia stanu jakości powietrza

Obszar interwencyjny: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - wiele inwestycji podejmowanych w celu ochrony klimatu i jakości powietrza już wykonano lub są w trakcie realizacji (np. termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, wymiana starych nieekologicznych źródeł ciepła, budowa instalacji OZE), - zwiększenie poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, - świadomość ekologiczna mieszkańców jest coraz większa (np. wymiana domowych źródeł ciepła na ekologiczne), - posiadanie dokumentów identyfikujących problem niskiej emisji („Program Ograniczenia Niskiej Emisji”, „Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej”) - duży stopień zalesienia gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone własne środki finansowe na inwestycje proekologiczne w zakresie ochrony powietrza, - wciąż istnieje zjawisko spalania w domowych źródłach ciepła odpadów i złego jakościowo węgla, - emisja zanieczyszczeń z pojazdów,

<ul style="list-style-type: none"> - rozwój dróg i ścieżek rowerowych, - dogodne warunki do rozwoju energii odnawialnej z biogazu 	
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca popularność i dostępność nowych technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii, - wsparcie finansowe dla działań związanych z likwidacją „niskiej emisji” (np. środki z WFOŚiGW, NFOŚiGW), - możliwość uzyskania dofinansowania do inwestycji proekologicznych w tym związanych z ochroną powietrza, - zaostrzające się normy dla przemysłu dające szansę na poprawę stanu środowiska - coraz wyższe koszty energii zwiększające opłacalność działań zmniejszających jej zużycie, - wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrost wykorzystania OZE, - realizacja Programu ochrony powietrza dla woj. śląskiego, - realizacja „Uchwały antysmogowej”, - ogólnopolska edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości smogu 	<ul style="list-style-type: none"> - ceny paliw ekologicznych nie zachęcają do zmiany paliwa i źródła ciepła, - rosnąca liczba samochodów na drogach i często ich zły stan techniczny oraz znaczny wiek, - zwiększająca się konsumpcja, a tym samym zapotrzebowanie na energię, - napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin

Proponowane działania jakie powinny być podejmowane w zakresie ochrony powietrza:

- **Ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego w zakresie źródeł emisji o małej mocy do 1 MW**

Głównym celem działania jest określenie planu działań w zakresie obniżenia poziomu niskiej emisji, spowodowanej spalaniem paliw w indywidualnych źródłach ciepła o mocy do 1 MWt.

- **Ograniczenie emisji z sektora transportu**

Głównym celem działań, podejmowanych w tym zakresie, ma być poprawa organizacji ruchu pojazdów, przy wzrastającej mobilności, a także wprowadzenie dodatkowych mechanizmów zmniejszających uciążliwość ruchu samochodowego, takich jak: strefy ruchu pieszego, strefy ograniczonego ruchu, rozbudowa ścieżek rowerowych dojazdowych, rozwój infrastruktury rowerowej, buspasy, a także inwestycje rozbudowy układu komunikacyjnego w zakresie dróg alternatywnych poza obszarami gęstej zabudowy mieszkaniowej. Jednym z głównych kierunków tych działań musi być również rozwój komunikacji publicznej wraz z modernizacją infrastruktury

komunikacji zbiorowej oraz poprawą jej organizacji (w tym synchronizacja funkcjonowania poszczególnych linii).

- **Ograniczanie i kontrola emisji ze źródeł przemysłowych**

Celem, w ramach tego kierunku działań, powinien być znaczny nadzór nad działalnością przemysłu i nad jego negatywnym wpływem na jakość powietrza, szczególnie w kontekście emisji niezorganizowanej, a także bezwzględne egzekwowanie wymagań postępowania kompensacyjnego na obszarach występowania przekroczeń wartości normowanych stężeń substancji. Dodatkowo ważnym kierunkiem jest rozwój nowoczesnych technologii służących ochronie powietrza i ich wdrażanie w sektorze przemysłu.

- **Działania kontrolno-edukacyjne**

Działania kontrolne skierowane powinny być nie tylko na strefę przemysłową, ale również na sektor komunalno-bytowy i sektor usług. W szczególności chodzi o kontrolę gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów. Stosowane kontrole powinny mieć również aspekt edukacyjno-informacyjny, służący kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych mających na celu ochronę powietrza.

- **Działania na rzecz efektywności energetycznej**

Celem tych działań musi być realizacja inwestycji w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej we wszystkich dziedzinach mających wpływ na jakość powietrza, w tym również kogeneracja energii, gospodarka energetyczna miast i gmin. Istotnym elementem jest wspieranie inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.

- **Działania krótkoterminowe**

Celem głównym jest realizacja działań krótkoterminowych, które mają przyczynić się do zmniejszenia występowania epizodów wysokich stężeń substancji sięgających nawet poziomów alarmowych. Wdrożenie odpowiednich działań odnośnie ograniczania emisji z sektora komunalno-bytowego czy też z sektora transportu ma przynieść szybki efekt w powiązaniu z szeroką akcją informacyjno-edukacyjną. Celem tych działań jest szczególnie ochrona wrażliwych grup ludności przed negatywnymi skutkami oddziaływania wysokich stężeń substancji w powietrzu. Ma służyć temu również dobrze rozbudowana sieć przekazywania informacji o jakości powietrza i podejmowanych działaniach w kierunku poprawy stanu powietrza.

4.2. Obszar działania: zagrożenia hałasem

4.2.1. Definicja hałasu, dopuszczalne poziomy, rodzaje hałasu

Zagadnienia związane z ochroną środowiska przed hałasem reguluje przede wszystkim Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.). Istnieją różne definicje hałasu, co wynika z faktu iż jest to zjawisko w dużej mierze bardzo subiektywne. Dla potrzeb niniejszego opracowania najbardziej trafne z punktu widzenia ochrony środowiska będą określenia hałasu zawarte w:

- ustawie Prawo ochrony środowiska, która definiuje hałas jako dźwięk o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz (art. 3 pkt. 5 ww. ustawy),
- Dyrektywie 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku i określająca go jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch lotniczy oraz hałas pochodzący z obszarów o działalności przemysłowej.

Długotrwałe narażenie na hałas może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu optymalnych warunków akustycznych, w szczególności poprzez redukcję poziomu hałasu do wartości normatywnych oraz utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Ekspozycja na hałas o dużym natężeniu może skutkować utratą słuchu, zaburzeniami snu, zwiększonym poziomem stresu, a także ryzykiem wystąpienia chorób sercowo-naczyniowych.

Normy poziomu hałasu

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112). W przedstawionych dalej tabelach zamieszczono informacje na temat dopuszczalnych poziomów hałasu, które są określone na podstawie ww. rozporządzenia.

Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
		Drogi i linie kolejowy		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		LAeqD Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeqN Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeqD Przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeqN Przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocnej
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4.	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

[Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112)]

Tabela 7 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		LAeqD Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeqN Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeqD Przedział czasu odniesienia równym 16 godzinom	LAeqN Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60	50	50	45

¹⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązują na nich dopuszczalne poziomy hałasu w porze nocy.
²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

[Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112)]

Źródła hałasu na terenie Gminy Woźniki

Spośród występujących w środowisku źródeł hałasu na terenie Gminy Woźniki można wyróżnić:

- hałas drogowy,
- hałas przemysłowy.

Hałas drogowy

Hałas drogowy to przede wszystkim dźwięki generowane w związku z poruszaniem się pojazdów (hałas silnikowy) i hałas powstający na styku opony z nawierzchnią drogową. Jest uzależniony m.in. od:

- liczby poruszających się pojazdów,
- prędkości pojazdów,

- dobowego natężenia ruchu,
- rodzaju i stanu technicznego pojazdów,
- rodzaju, jakości i stanu nawierzchni dróg,
- układu sieci drogowej na danym obszarze,
- liczby pasów ruchu i ich odległości od zabudowy mieszkaniowej,
- organizacji ruchu na danym obszarze związanej np. z obowiązującymi ograniczeniami szybkości, znakami STOP,
- liczby skrzyżowań regulowanych za pomocą sygnalizacji świetlnej,
- czasu trwania cyklu zmiany świateł.

Większość z w/w czynników zależy od pory dnia, tygodnia, miesiąca i pory roku, stanu pogody i innych przypadkowych zdarzeń.

Do podstawowych czynników wywołujących nadmierny hałas drogowy można zaliczyć:

- nadmierną prędkość pojazdu i jego zły stan techniczny,
- duży udział pojazdów ciężkich w strukturze ruchu,
- brak płynności ruchu pojazdów.

Przez tereny gminy Woźniki przebiegają następujące sieci dróg wojewódzkich: DW 789, DW 905, DW 906, DW 908.

W 2019 r. oddano do użytkowania również obwodnicę Woźnik stanowiącą ciąg drogi wojewódzkiej nr 789.

Ponadto przez obszar gminy przebiega szereg dróg powiatowych i lokalnych.

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Woźniki:

Woźniki – miasto

S 2312 – ul. Tarnogórska - ul. Rynek – ul. Krakowska – Cynków

S 2335 – ul. Lompy – ul. Harcerska – Dąbrowa

S 2336 – ul. Florianek – Ligota Woźnicka

S 2310 – ul. Karola Miarki – ul. Czarnoleśna – do Niegolewki

S 2311 – od DP 2310 – do Mzyk

Woźniki – gmina

S 2341 – Babienica ul. Stawowa

S 2342 – Psary ul. Główna – ul. Lompy – Lubsza ul. Szkolna S 23 43 – Kamienica – Babienica – Psary

S 1023 – Kamienica – Kamieńskie Młyny – Rudnik

S 2336 – Lubsza – Ligota Woźnicka

S 2339 – Pakuły – Ligota Woźnicka

S 2333 – DW 905 – Łazy.

W 2019 r. oddano do użytkowania odcinek autostrady A1 przebiegający przez Gminę Woźniki (odc. Pyrzowice – Częstochowa).

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy występuje w otoczeniu terenów zakładów przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych. Źródłami tego rodzaju hałasu mogą być stosowane maszyny i urządzenia

przemysłowe, procesy technologiczne, a także różnego rodzaju instalacje oraz transport wewnątrz zakładu. Najwyższą emisję hałasu powodują przepływy gazu z dużą prędkością (np. wentylatory, zawory ciśnienia pary) lub procesy związane z uderzeniami (np. tłoczenie, nitowanie, praca młotów pneumatycznych). Poziom hałasu przemysłowego zależy przede wszystkim od rodzaju i właściwości stosowanych maszyn i urządzeń. W rejonach przemysłowych hałas z reguły pochodzi z ogromnej ilości różnorodnych źródeł, spośród których wiele wytwarza hałas o złożonej strukturze.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.) obowiązkiem każdego administratora zakładu jest dotrzymanie takich standardów emisji hałasu aby jego poziom nie przekroczył norm określonych przepisami na obszarach sąsiadujących z zakładem. W przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy są źródłem lokalnej uciążliwej emisji hałasu. Hałas przemysłowy nie ma zatem znaczącego wpływu na klimat akustyczny w skali całej gminy i jest znacznie mniej odczuwalny niż np. hałas komunikacyjny. Wynika to przede wszystkim z lokalizacji dużych zakładów na ogół z dala od zabudowy mieszkaniowej.

4.3. Ocena klimatu akustycznego Gminy Woźniki

Monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest prowadzony przez Inspektorat Ochrony Środowiska. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk.

Na terenie gminy Woźniki w latach 2022-2023, nie były wykonywane pomiary klimatu akustycznego w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zgodnie z danymi zawartymi w bazie Ehałas-P (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazanych do WIOŚ lub RWMŚ), na terenie gminy Woźniki w latach 2022-2023 nie były wykonywane pomiary hałasu przemysłowego i komunikacyjnego.

W 2019 r. została oddana do użytkowania część autostrady A1 przebiegająca przez Gminę Woźniki. Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad ma obowiązek wykonać pomiary hałasu mające na celu określenie rzeczywistego oddziaływania nowo powstałych odcinków A1 na klimat akustyczny terenów w ramach analiz porealizacyjnych, zgodnie z decyzją RDOŚ w Katowicach po upływie 1 roku od oddania do użytkowania nowych odcinków autostrady.

W ramach budowy ww. odcinków autostrady A1 zostały wykonane urządzenia ochrony przed hałasem w postaci ekranów akustycznych. Wg informacji Urzędu Miejskiego w Woźnikach mieszkańcy sygnalizują uciążliwość związane nadmiernym hałasem na obszarach mieszkaniowych w okolicach autostrady.

4.3.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed hałasem

Obszar interwencyjny: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - świadomość społeczeństwa w zakresie szkodliwości nadmiernego hałasu jest coraz większa, - na bieżąco są podejmowane działania w celu poprawy jakości nawierzchni dróg 	<ul style="list-style-type: none"> - obecność na terenie gminy dróg o dużym natężeniu ruchu, - brak badań wykonywanych w zakresie pomiaru poziomu hałasu na obszarze powiatu, - niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - podjęcie działań zmniejszających hałas samochodowy (np. stosowanie cichych nawierzchni, dźwiękoszczelnych okien, działania organizacyjne itp.), - położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej, - pozyskiwanie środków zewnętrznych na modernizację dróg, - realizacja założeń programów ochrony środowiska przed hałasem 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrastający ruch pojazdów, - zły stan techniczny pojazdów, - ograniczone fundusze na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego, zwłaszcza na drogownictwo

Proponowane działania mające na celu ochronę przed hałasem powinny obejmować:

- budowę zabezpieczeń w postaci ekranów akustycznych na obszarach zagrożonych nadmiernym hałasem (np. wzdłuż dróg),
- tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej,
- egzekwowanie istniejących ograniczeń prędkości,
- ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania,
- stosowanie nawierzchni o dobrych parametrach akustycznych,
- rozwój systemu ścieżek rowerowych i ciągów pieszych,
- prawidłowe zabezpieczenie terenów, zlokalizowanych w otoczeniu nowych dróg,
- realizacja nowych inwestycji zgodnie z przepisami prawa w zakresie ochrony przed hałasem,
- właściwe planowanie przestrzenne w sąsiedztwie dróg,
- skuteczne i konsekwentne egzekwowanie ograniczeń ruchu, prędkości (szczególnie w porze nocnej), tonażu,

- promocję pojazdów o napędzie elektrycznym lub hybrydowym poprzez ich wyłączenie z części ograniczeń dostępu do centrów miast, zwolnienie z opłat parkingowych itp.,
- edukację ekologiczną (promocja komunikacji zbiorowej, promocja i edukacja w zakresie proekologicznego korzystania z samochodów, promocja pojazdów cichych).

4.4. Obszar działania: pola elektromagnetyczne

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.) pola elektromagnetyczne to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Naturalne procesy elektromagnetyczne rozwijały się we wszechświecie od początku jego istnienia i stanowią zasadniczy składnik środowiska Ziemi. Naturalne źródła promieniowania to np. promieniowanie kosmiczne, promieniowanie emitowane przez pierwiastki zawarte w skorupie ziemskiej. Człowiek stosunkowo niedawno wprowadził do środowiska urządzenia emitujące energię elektromagnetyczną w szerokim zakresie częstotliwości, które stanowią sztuczne źródła promieniowania.

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania elektromagnetycznego powodowanego przez działalność człowieka, wyróżnia się:

- promieniowanie jonizujące, pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych;
- promieniowanie niejonizujące, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wpływ promieniowania na człowieka i środowisko

Wpływ promieniowania elektromagnetycznego na człowieka i środowisko nie jest jeszcze do końca poznany. Możliwe skutki oddziaływania pola elektromagnetycznego, szczególnie w przypadku silnych narażeń, to:

- zaburzenia układu nerwowego
- zaburzenia układu sercowo-naczyniowego
- zaburzenia układu odpornościowego
- procesy nowotworowe
- dolegliwości subiektywne, takie jak: bóle głowy, zmęczenie, zaburzenia pamięci.

Źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Woźniki

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Woźniki są przede wszystkim:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej.

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Woźniki

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a okresowe badania poziomów tych pól prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. GIOŚ wykonuje roczne i trzyletnie oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla obszaru całej Polski i dla poszczególnych województw.

W ramach realizacji PMS na terenie Gminy Woźniki, w latach 2022-2023 przeprowadzono 1 pomiar okresowy (monitoringowy) promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w punkcie zlokalizowanym w rejonie ulicy Powstańców w Woźnikach. Średni poziom składowej elektrycznej promieniowania elektromagnetycznego w badanym punkcie wyniósł 1,4 V/m. Pomiar wykonano w dniu 06.06.2023 roku.

Pomiar nie wykazał przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku, dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448).

Ponadto zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach Gminy Woźniki nie wykazano występowania takich terenów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami określającymi sposób prowadzenia pomiarów okresowych (monitoringowych) PEM w środowisku, na terenie miasta Woźniki w kolejnych latach kontynuowane będą w cyklach dwuletnich pomiary monitoringowe PEM.

4.4.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar interwencyjny: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - źródła promieniowania pól elektromagnetycznych są zidentyfikowane, - brak przekroczeń dopuszczalnych wartości promieniowania, - prowadzone są pomiary natężenia pola elektromagnetycznego przez GIOŚ	<ul style="list-style-type: none"> - stan techniczny linii napowietrznych, - wzrastająca liczba urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - obowiązkowy monitoring promieniowania elektromagnetycznego w ramach PMŚ - modernizacja sieci energetycznych przez operatora 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, - rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu przeciwdziałania powstawaniu szkodliwych pól elektromagnetycznych :

- lokalizację (w miarę możliwości) infrastruktury teleinformatycznej, w taki sposób aby zapewnić dotrzymanie norm poziomów pól elektromagnetycznych w przestrzeni wymagającej ochrony, z uwzględnieniem skumulowanego oddziaływania wszystkich źródeł emisji,
- prowadzenie systematycznych pomiarów pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu środowiska, w celu utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz niezwłoczne podejmowanie działań naprawczych w przypadku stwierdzenia przekroczenia poziomów dopuszczalnych.

4.5. Obszar działania: gospodarowanie wodami

4.5.1. Wody podziemne

Teren gminy Woźniki obejmują trzy piętra wodonośne:

- Triasowe
- Jurajskie
- Czwartorzędowe

Triasowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, przy czym użytkowym poziomem jest poziom związany z utworami triasu środkowego (wapień muszlowy) i triasu dolnego (ret). Triasowe piętro wodonośne ma następujące cechy:

- zbudowane jest z wapieni i dolomitów;
- traktowane są jak jeden kompleks wodonośny zwany serią wodonośną triasu;
- wody kompleksu występują na głębokościach rzędu 10-190 m i charakteryzują się dobrą jakością (klasa Ib, II);
- jest dobrze izolowany utworami ilastymi triasu górnego;
- miąższość warstwy nie przekracza 100 m, lokalnie 190 m;
- uzyskiwane wydajności są rzędu kilku, kilkudziesięciu m³/h;
- na poziomie tym zlokalizowane są ujęcia wody pitnej (ujęcie w Bibieli, ujęcia w Woźnikach);

Podrzędny poziom wodonośny w utworach triasu górnego (piaskowce) występuje na głębokości kilku, kilkunastu m, a wydajność wynosi kilkanaście m³/h.

Wodonośny kompleks triasowej serii węglanowej spełnia kryteria Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

Jurajskie piętro wodonośne obejmuje poziom wodonośny dolnojurański i posiada następujące cechy:

- stanowi poziom użytkowy w północno -wschodniej części gminy;
- wody występują na głębokości ok. 30 m; wydajności nie przekraczają kilkunastu m³/h;

Czwartorzędowe piętro wodonośne obejmuje poziom wodonośny związany z piaskami i osadami piaszczysto-żwirowymi i charakteryzuje się następującymi cechami: osadami piaszczysto-żwirowymi i charakteryzuje się następującymi cechami:

- miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna i waha się od 1 m do kilkunastu metrów;
- wydajności osiągają kilka m³/h;

Największe znaczenie mają wody wgłębne związane z utworami triasu środkowego – i dolnego o dobrej jakości. Wody te są intensywnie eksploatowane przez ujęcie w Bibieli i Woźnikach. Część mieszkańców korzysta poprzez studnie kopane z utworów czwartorzędowych podatnych na zanieczyszczenia.

Jakość wód podziemnych i ich monitoring

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi na terenie całego kraju monitoring jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd). Wyróżnia się dwa rodzaje monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych, tj. monitoring diagnostyczny i operacyjny.

Monitoring operacyjny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu oceny stanu chemicznego JCWPd uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych oraz stwierdzenia występowania znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężenia zanieczyszczeń spowodowanych oddziaływaniami antropogenicznymi. Badania w ramach monitoringu operacyjnego prowadzone są z częstotliwością przynajmniej raz w roku, z wyłączeniem roku, w którym jest prowadzony monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Monitoring diagnostyczny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu uzupełnienia i sprawdzenia oceny wpływu oddziaływań wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych oraz oceny znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju i jest prowadzony z częstotliwością przynajmniej raz w ciągu 6-letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w oparciu o krajową sieć pomiarową oraz sieć regionalną uzupełniającą pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Gmina Woźniki zlokalizowana jest na obszarze 4 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 98, 99, 110, 111. W roku 2023 została wykonana na podstawie badań realizowanych w roku 2022, kompleksowa ocena stanu wskazanych JCWPd Wg danych GIOŚ wody JCWPd nr 99 i JCWPd nr 99 charakteryzują się ogólnie dobrym stanem chemicznym i ilościowym (ostatnie dostępne dane za 2016 r.).

Tabela 8 Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Woźniki wykonana w 2023 roku

Nr JCWPd	98	Wynik oceny stanu w 2022 roku	chemiczny	dobry
			ilościowy	dobry
			ogólny	dobry
Nr JCWPd	99	Wynik oceny stanu w 2022 roku	chemiczny	slaby
			ilościowy	dobry
			ogólny	slaby
Nr JCWPd	110	Wynik oceny stanu w 2022 roku	chemiczny	slaby
			ilościowy	dobry
			ogólny	slaby
Nr JCWPd	111	Wynik oceny stanu w 2022 roku	chemiczny	dobry
			ilościowy	slaby
			ogólny	slaby

[Źródło: dane GIOŚ]

Na terenie gminy Woźniki w roku 2022 prowadzono badania monitoringowe wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych, w punkcie sieci krajowej ID Monitoring: 856 Kamienica. Informacje o punkcie pomiarowym oraz klasyfikacje za rok 2022 zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 9 Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym sieci krajowej na terenie Gminy Woźniki

Identyfikator punktu pomiarowego ID Monitoring	856
Numer punktu pomiarowego wg MONBADA	1895
Numer punktu pomiarowego wg SOH/SOBWP	II/940/1
Identyfikator UE punktu pomiarowego (wg podziału JCWPd na 174 części)	PLGW600099_007
PUWG 1992 X	499471,48
PUWG 1992 Y	307799,44
Województwo	śląskie
Powiat	lubliniecki
Gmina	Woźniki (gm. miejsko-wiejska)
Miejscowość	Kamienica
Nazwa dorzecza	Odry
RZGW	Poznań
Numer JCWPd (wg podziału na 174 części)	99
Kod UE JCWPd (wg podziału na 174 części)	PLGW600099
Stratygrafia	T1+2
Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	224,70
Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	b.d.
Zwierciadło wody	napięte
Typ ośrodka wodonośnego	szczelinowo-krasowy
Rodzaj punktu pomiarowego	piezometr
Użytkowanie terenu	2. Zabudowa miejska luźna
Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń II klasy jakości	SO ₄ , PEW, Na, Ba, Ca
Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń III klasy jakości	Fe, temp, HCO ₃ , O ₂ , NO ₂
Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń IV klasy jakości	
Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń V klasy jakości	
Klasa jakości - wskaźniki fizyczno-chemiczne - 2022	III
Końcowa klasa jakości - 2022	III
Przyczyna zmiany klasy jakości	

[Źródło: dane GIOŚ]

4.5.2. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym Gmina Woźniki leży w dorzeczu rzeki Warty. Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i stanowią ją w środkowej i południowej części rzeka Mała Panew wraz z dopływami (Babieniczka, Ligocki Potok, Łana ze źródłami w proggu Woźnickim), a w północnej części rzeka Kamieniczka oraz górny odcinek rzeki Liswarty. Linią grzbietową proggu Woźnickiego przebiega główny dział wodny gminy II-go rzędu, który oddziela dorzecze rzeki Warty od dorzecza Małej Panwi. Lokalnie przez teren gminy przebiegają działy wodne III-go rzędu.

W gminie nie ma większych zbiorników wodnych. W lasach znajdują się małe oczka pełniące głównie funkcje przeciwpożarowe, na pozostałych terenach istnieją zbiorniki powstałe po wyrobiskach lub sztuczne stawy, głównie o funkcjach hodowlano-rekreacyjnych np. stawy w Czarnym Lesie, Woźnikach, zbiornik Widawa.

Źródła zanieczyszczeń wód

Zanieczyszczenia wód są to niekorzystne zmiany właściwości fizycznych, chemicznych i bakteriologicznych wody spowodowane przede wszystkim wprowadzaniem w nadmiarze substancji nieorganicznych (stałych, płynnych, gazowych), organicznych, radioaktywnych czy wreszcie ciepła czego efektem jest graniczenie lub uniemożliwienie wykorzystywania wody do picia i celów gospodarczych, a także pogorszenie kondycji biocenoz wodnych.

Ze względu na pochodzenie wyróżnia się zanieczyszczenia:

- naturalne – takie, które pochodzą z domieszek zawartych w wodach powierzchniowych i podziemnych – np. zasolenie, zanieczyszczenie związkami żelaza,
- sztuczne – inaczej antropogeniczne, które są związane z działalnością człowieka. Są to m.in. ścieki odprowadzane do wód, spływy z terenów rolniczych, przemysłowych, składowisk odpadów.

Ze względu na źródło zanieczyszczenia wyróżnia się:

- źródła punktowe – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi,
- zanieczyszczenia powierzchniowe lub obszarowe – zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych nie posiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych,
- zanieczyszczenia ze źródeł liniowych lub pasmowych – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torfowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Ocena jakości wód powierzchniowych i ich monitoring

Stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych określa się za pomocą tzw. wskaźników zanieczyszczenia, które określają ilość i rodzaje zawartych w wodzie zanieczyszczeń oraz kondycję biocenoz wodnych. Podstawowy podział wskaźników służących do oceny czystości wód powierzchniowych wyróżnia:

- wskaźniki biologiczne np.: wskaźnik fitoplanktonowy, makrofitowy indeks rzeczny, multimetryczny indeks okrzemkowy,
- wskaźniki fizykochemiczne np.: temperatura, zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, BZT5, OWO, przewodność, substancje rozpuszczone, siarczany, chlorki, odczyn pH, zasadowość ogólna, azot amonowy, azot ogólny, fosforany.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest prowadzona przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Program monitoringu realizowany jest w ramach czterech rodzajów monitoringu:

- diagnostyczny,
- operacyjny,
- badawczy,
- obszarów chronionych.

Inspekcja Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje badania wód poprzez:

- klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego (w przypadku wód, które powstały w wyniku działalności człowieka lub których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka, tzn. wód sztucznych lub wód silnie zmienionych) - pięć klas czystości:
  - I klasa: bardzo dobry stan ekologiczny
  - II klasa: dobry stan ekologiczny
  - III klasa: umiarkowany stan ekologiczny
  - IV klasa: słaby stan ekologiczny
  - V klasa : zły stan ekologiczny
- klasyfikację stanu chemicznego (dobry lub poniżej dobrego)
- ocenę stanu jednolitej części wód.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników z normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w „dobrym” stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako „poniżej dobrego”.

Po sklasyfikowaniu stanu/potencjału ekologicznego wód (klasy od I do V) i uwzględnieniu oceny ich stanu chemicznego można dokonać końcowej oceny stanu wód zgodnie z przedstawioną dalej tabelą.

Tabela 10 Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych

Stan wód		Stan chemiczny	
		dobry stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny/ potencjał ekologiczny	bardzo dobry stan ekologiczny/ maksymalny potencjał ekologiczny	dobry stan wód	zły stan wód
	dobry stan ekologiczny/ dobry potencjał ekologiczny	dobry stan wód	zły stan wód
	umiarkowany stan ekologiczny/ umiarkowany potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód
	słaby stan ekologiczny/ słaby potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód
	zły stan ekologiczny/ zły potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód

Badania monitoringowe wód powierzchniowych prowadzone są w cyklach 6-letnich, zgodnych z planami gospodarowania wodami, na podstawie obowiązujących programów wykonawczych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Aktualnie trwający okres badań to cykl wodny obejmujący lata 2022-2027.

Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), w przypadku gminy Woźniki w PGW na obszarze dorzecza Odry. Jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) to jednostki wydzielone na potrzeby gospodarowania wodami, które są oddzielnymi i znaczącymi elementami wód powierzchniowych, przy czym większe cieki mogą być podzielone na mniejsze odcinki. Wszystkie jcwp badane były w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej jcwp. Na obszarze przedmiotowej gminy nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek, tylko dodatkowe stanowisko pomiarowe badania substancji chemicznych: Ligocki Potok - miejscowość Śliwa, zlokalizowane na jcwp Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych - Dz.U. poz. 1475 z 2021 r.) klasyfikacje stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Corocznie

wykonywana jest klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego.

Na obszarze Gminy Woźniki zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP):

Tabela 11 Zestawienie jcwp zlokalizowanych na terenie gminy Woźniki

Nazwa jcwp	Kod jcwp	Nazwa ppk reprezentatywnego	Kod ppk reprezentatywnego	Lokalizacja ppk
Kamieniczka	PLRW600006181189	Kamieniczka - ujście do Warty	PL02S1301_1820	pow. częstochowski gm. Kamienica Polska
Leśnica	PLRW600010118149	Leśnica - uj. do Małej Panwi m.Kokotek	PL02S1301_1180	pow. lubliniecki gm. Lubliniec
Babieniczka	PLRW600010118129	Babieniczka - ujście do Małej Panwi Miotek	PL02S1301_1175	pow. tarnogórski gm. Kalety
Liswarta do Młynówki Kamińskiej	PLRW6000101816191	Liswarta - miejscowość Kamińsko	PL02S1301_3838	pow. kłobucki gm. Przystajń pow. lubliniecki gm. Ciasna
Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku	PLRW600015118113	Mała Panew - m. Cynków ul. Śląska	PL02S1301_0216	pow. tarnogórski gm. Krupski Młyn
Boży Stok	PLRW6000061811529	Boży Stok - m. Nowa Kuźnica ul. Słoneczna	PL02S1301_3839	pow. myszkowski gm. Koziegłowy
Zacharowski Rów	PLRW600010118132	Zacharowski Rów - uj. do Małej Panwi	PL02S1301_1177	pow. tarnogórski gm. Kalety
Dubielski Potok	PLRW600010118136	Dubielski Potok - ujście do Małej Panwi Drutarnia	PL02S1301_1179	pow. tarnogórski gm. Kalety

W latach 2022-2023 wykonana została klasyfikacja badanych wskaźników jakości wody oraz klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Wyniki wykonanych klasyfikacji poszczególnych elementów za ten okres zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12 Klasyfikacja jcwp zlokalizowanych na terenie gminy Woźniki w latach 2022- 2023

Nazwa i kod jcwp	Kamieniczka PLRW600006181189	Liswarta do Młynówki Kamińskiej PLRW6000101816191		Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku PLRW600015118113		Boży Stok PLRW6000061811529		Zacharowski Rów PLRW60001018132
Nazwa i kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Kamieniczka - ujęcie do Warty PLO2S1301_1820	Liswarta – miejscowość Kamińsko PLO2S1301_3838		Mała Panew - m. Cynków ul. Śląska PLO2S1301_0216		Boży Stok – m. Nowa Kuźnica ul. Stoneczna PLO2S1301_3839		Zacharowski Rów - uj. do Małej Panwi PLO2S1301_1177
Rok badań	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2023
Programy monitoringu	MO	MO	MD	MO	MO	MO	MO	MO
Klasa elementów biologicznych	3	-	3	2	-	-	-	-
Klasa elementów hydromorfologicznych	2	-	3	1	-	-	-	-
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	>2	-	2	>2	2	-	>2	2
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	-	-	>2	2	-	-	-	-
Klasa wskaźników chemicznych	-	2	2	2	2	2	2	2

¹⁾ na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021 poz. 1475) .

Programy monitoringu: MO – monitoring operacyjny, MD – monitoring diagnostyczny,

Klasa elementów biologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły

Klasa elementów hydromorfologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły

Klasa elementów fizykochemicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, >2 - niespełnienie wymogów klasy 2 oznacza stan poniżej dobrego

Klasa wskaźników chemicznych: 1 – dobry stan chemiczny, 2 – stan chemiczny poniżej dobrego,

[Źródło: dane GIOŚ]

4.5.3. Ochrona przed powodzią

Na terenie Gminy Woźniki zagrożenie lokalnymi podtopieniami stwarzają istniejące ciek wodne. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi publikowana na portalu ISOK – „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” wskazuje, że na terenie Gminy Woźniki nie ma obszarów zagrożenia powodziowego.

Do lokalnych zalewów i podtopień dochodzi w rejonie wszystkich większych cieków, przyczynami ich są najczęściej opady nawalne lub rozlewowe w okresie letnim.

4.5.4. Ochrona przed suszą

Susza będzie skutkiem długotrwałych okresów bez opadów atmosferycznych i upałów, kiedy maksymalna temperatura dobową osiąga wartości wyższe niż 30°C.

Ze względu na zmiany klimatu coraz częściej występują susze wpływając na niedobór wód w glebach użytkowanych rolniczo. Do odbioru nadmiaru wody oraz utrzymania odpowiedniego poziomu wilgoci w gruntach rolniczych służą rowy melioracyjne, których stan techniczny często jest niezadowolający.

Można wyróżnić kilka rodzajów suszy:

- susza atmosferyczna - zależy od wysokości opadów,
- susza hydrologiczna - zależy od poziomu wody w zbiornikach,
- susza rolnicza - zależy od dostępności wody dla upraw.

Województwo śląskie na tle innych regionów Polski nie jest narażone na susze atmosferyczne i hydrologiczne w szczególności sposób, na ogół nie występuje zagrożenie stabilności dostaw wody pitnej dla mieszkańców.

4.5.5. Analiza SWOT i proponowane kierunki działań w celu racjonalnego gospodarowania wodami

Obszar działania: GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • coraz większa świadomość mieszkańców dotyczących zagadnień związanych z ochroną zasobów wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wciąż niezadawalający stan jakości wód powierzchniowych na terenie gminy, • ograniczona ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na zadania związane z ochroną zasobów wodnych, • edukacja oraz propagowanie zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody, • zaostrzające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska, • systematyczna poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> • deficyt wody w województwie i w kraju, • napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin,

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnego gospodarowania wodami i ochrony przed powodzią i skutkami suszy:

- monitoring wód powierzchniowych i podziemnych,
- realizacja przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód,
- ochrona wód podziemnych między innymi poprzez ochronę powierzchni ziemi,
- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych powodzią,
- realizacja programu małej retencji województwa śląskiego,
- bieżąca kontrola systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią,
- modernizacja systemów melioracyjnych,
- utrzymanie koryt rzecznych,
- edukacja rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych oraz wsparcie w przypadku wystąpienia powodzi.

4.6. Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa

4.6.1. Zaopatrzenie w wodę

Aktualnie zaopatrzenie ludności w wodę siecią wodociągową na terenie gminy Woźniki prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach (PWiK). Woda głębinowa podawana siecią wodociągową pochodzi ze zbiornika GZWP Lubliniec-Myszków. Gmina Woźniki posiada aktualnie cztery ujęcia wody tj. Woźniki, Psary, Pakuły i Dąbrowa. Woda z ujęć Pakuły i Dąbrowa poddawana jest procesom uzdatniania.

Woda dostarczana Gminie Woźniki powinna spełniać wymagania określone *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294)*. Jakość wody monitorowana jest przez z Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny (PPIS) z określoną częstotliwością.

Tabela 13 Informacja o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczonej przez PWiK Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach mieszkańcom Gminy Woźniki w II kwartale 2024 r.

UJĘCIE WODY	WSKAŹNIKI JAKOŚCI WODY							
	Barwa mg/l	Przewodność elektryczna właściwa uS/cm	Odczyn pH	Stężenie żelaza ogólnego uq/l	Stężenie chlorków mg/l	Stężenie wolnego chloru mg/l	Twardość mg/l CaCO ₃ / dh	Stężenie azotanów mg/l
Woźniki	< 5	340,0	7,6	25	< 5	< 0,1	190/10,6	< 2,0
Psary	< 5	565,0	7,6	30	9,5	< 0,1	289/16,3	< 2,0
Pakuły	< 5	561,0	7,7	32	10,0	< 0,1	279/15,7	< 2,0
Dąbrowa	< 5	810,0	7,3	30	7,8	< 0,1	470/26,3	20
NORMATYWY	do 15	2500	6,5-9,5	200	250	3	60-500 / 3,4-28	50

Zużycie wody

Roczne zużycie wody na terenie Gminy Woźniki w latach 2020-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14 Zużycie wody na terenie Gminy Woźniki w latach 2019-2023

Rok	Zużycie wody ogółem [tys.m ³]	Zużycie wody - gospodarstwa domowe [tys.m ³]
2019	290,2	226,9
2020	285,0	236,0
2021	286,7	232,1
2022	280,7	226,1
2023	280,5	226,3

[Źródło: BDL GUS]

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Porównując okres lat 2019-2023 pod kątem średniego zużycia wody przez mieszkańców można zauważyć korzystny trend spadkowy.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Woźniki

Zgodnie z danymi GUS aktualnie liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 2 918 sztuk, co przekłada się na 97,5% mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej.

W tabeli poniżej zamieszczono informację na temat liczby osób korzystających z sieci wodociągowej w latach 2019-2023:

Tabela 15 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy Woźniki w latach 2019-2023

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej					
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób	9 357	9 194	9 208	9 171	9 134

[Źródło: BDL GUS]

W tabeli poniżej przedstawiono długość czynnej sieci wodociągowej w latach 2020-2023.

Tabela 13 Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Gminy Woźniki w latach 2020-2023

Długość czynnej sieci rozdzielczej				
Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba km	127,0	127,2	127,2	127,2

[Źródło: BDL GUS]

Z powyższej tabeli wynika, że długość czynnej sieci wodociągowej na przełomie lat 2020-2021 rosła, a następnie się ustabilizowała.

Aktualnie gmina prowadzi inwestycję polegającą na zabudowie zestawu hydroforowego w Woźnikach przy ul. Krzyżowej celem podniesienia ciśnienia wody.

4.6.2. Odprowadzanie ścieków

Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Woźniki

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) długość czynnej sieci kanalizacji w 2020 roku osiągnęła wartość 40,5 km i tyle wynosi do dzisiaj, natomiast liczba przyłączy prowadzących

do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie Gminy Woźniki w ostatnich latach systematycznie się zwiększa i aktualnie wynosi 1 433 sztuk. Według stanu na koniec 2023 r. 4982 osoby korzystają w gminie z sieci kanalizacyjnej, co daje 53,2 % ludności gminy.

Skanalizowane aktualnie są miejscowości:

- Babienica
- Psary
- Piasek
- Woźniki w tym Ligota Woźnicka

W miejscowości Kamienica trwa inwestycja budowy sieci kanalizacji sanitarnej.

Gmina posiada dokumentację projektową na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lubsza, termin realizacji jest zależny od możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadania.

Gmina Woźniki ze względu na duże rozproszenie zabudowań nie ma możliwości skanalizowania całej gminy ze względów ekonomicznych tj. Niwy, Okrąglik, Czarny Las, Niegolewka, Dąbrowa

Na terenie Gminy Woźniki działają dwie oczyszczalnie ścieków:

- w Woźnikach przy ul. Statek 25 znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu ECOLO-CHIEF o wydajności 350 m³/dobę z możliwością rozbudowy do 650 m³/d. W planach jest rozbudowa tej oczyszczalni ścieków.
- w Psarach przy ul. Poznańskiej 2a znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która posiada średniodobową przepustowość 400 m³/d i przeznaczona jest do oczyszczania ścieków komunalnych pochodzących z terenu sołectw wiejskich Gminy Woźniki

Kanalizacja deszczowa

Kanalizacja deszczowa obejmuje tereny miejskie w Woźnikach, którą woda deszczowa odprowadzana jest do rzeki Łany lub jej dopływów.

Kanały deszczowe zlokalizowane są również poza terenem miasta Woźniki m.in. w miejscowościach Ligota Woźnicka, Psary, Babienica, Lubsza i Kamienica.

Całkowita długość kanalizacji deszczowej na terenie gminy Woźniki wynosi ponad 20 km. Budowana była ona w różnych okresach czasowych, dlatego jej stan techniczny nie jest jednorodny. Może wymagać modernizacji.

4.6.3. Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

Obszar działania: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • gmina ponad w 97% wyposażona w infrastrukturę wodociągową • wiele inwestycji już wykonano lub są w trakcie realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac • wciąż wiele posesji nie jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej • niewystarczająco rozbudowana sieć kanalizacji deszczowej • obecność zbiorników bezodpływowych; • przedostawanie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową • rozwój sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej w gminie i gminach sąsiednich • rozwój nowych technologii w przemyśle skutkujących ograniczeniem zużycia wody oraz ilości wytworzonych ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód i zakłócenia stosunków hydrologicznych • brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. • uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi,

Działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:

- wspieranie działań mających na celu zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach oczyszczonych do środowiska wodnego,
- ograniczenie strat wody związanych z jej przesyłem,
- wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód,
- wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniami,
- promowanie proekologicznych zasad uprawy, chowu i produkcji rolnej,

- inwentaryzacja przydomowych oczyszczalni i szamb.

4.7. Obszar działania: zasoby geologiczne

Według informacji Państwowego Instytutu Geologicznego, w granicach Gminy Woźniki znajdują się następujące złoża surowców mineralnych (figuruje w elektronicznej bazie danych MIDAS)

- złożo nr 9129 kruszyw naturalnych „Babienica” – stan zagospodarowania złoża: złożo skreślone z bilansu zasobów,
- złożo nr 2849 kruszyw naturalnych „Kamienica” - stan zagospodarowania złoża: eksploatacja złoża zaniechana,
- złożo nr 8946 kruszyw naturalnych „Kamienica Śląska” - stan zagospodarowania złoża: eksploatacja złoża zaniechana,
- złożo nr 9518 kruszyw naturalnych „Kamienica Śląska II” - stan zagospodarowania złoża: złożo skreślone z bilansu zasobów,
- złożo nr 9519 kruszyw naturalnych „Kamienica Śląska III” – stan zagospodarowania złoża: złożo zagospodarowane
- złożo 2160 surowców ilastych ceramiki budowlanej „Woźniki Śląskie”- stan zagospodarowania złoża: złożo skreślone z bilansu zasobów,

4.7.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów geologicznych

Obszar działania: ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • zasoby geologiczne gminy są w znacznym stopniu rozpoznane i udokumentowane, • ochrona zasobów geologicznych jest uwzględniana w mpzp 	<ul style="list-style-type: none"> • na terenie gminy widoczne są skutki eksploatacji złóż (wyrębiska)
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • badania nad nowymi technologiami związanymi z bezpieczną eksploatacją złóż • możliwość uzyskania dofinansowania na inwestycje związane z rekultywacją terenów pogórnich 	<ul style="list-style-type: none"> • ryzyko podjęcia eksploatacji złóż w przyszłości w sposób zagrażający środowisku

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony zasobów geologicznych:

- podejmowanie działań zmierzających do eliminowania nielegalnego wydobycia kopalin na potrzeby lokalne,
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin,
- propagowanie substytutów kopalin.

4.8. Obszar działania: powierzchnia ziemi

Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Woźniki według danych z Systemu Informacji Przestrzennej GEO-INFO Mapa przedstawia poniższa tabela. Ostatnie udostępnione dane obejmują 2024 r.

Tabela 16 Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Woźniki

Rodzaj	[ha]
powierzchnia ogółem	12 708,9
powierzchnia lądowa	12 651,9
użytki rolne razem	6 569,5
użytki rolne - grunty orne	4 525,6
użytki rolne - sady	8,3
użytki rolne - łąki trwałe	1 349,7
użytki rolne - pastwiska trwałe	536,1
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	110,1
użytki rolne - grunty pod stawami	17,2
użytki rolne - grunty pod rowami	22,5
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	5 017,5
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	4 893,5
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	124,0
grunty pod wodami razem	57,0
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	24,6
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	32,5
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	998,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	240,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	35,8
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	38,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	13,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	15,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	609,3
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	15,2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	2,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	28,6
użytki ekologiczne	0,0
grunty rolne - nieużytki	60,6
tereny różne	5,8

[Źródło: SIP GEO-INFO]

Z powyższej tabeli wynika, że największą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne (ok. 57% całej powierzchni gminy).

Na terenie gminy znajdują się stosunkowo dobre gleby. Gleby klasy III stanowią 16,5 %, gleby klasy IV – 32,3 %, gleby klasy V – 9,5%, gleby klasy VI – 1,54%. Słabe gleby znajdują się w rejonach północnych i enklawach leśnych.

Gmina jest w posiadaniu mapy glebowo-rolniczej wykonanej przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytut Badawczy w Puławach.

Tabela 17 Charakterystyka gleb w Gminie Woźniki

Rodzaj gleb	Pochodzenie	Klasa	Występowanie	Inne
Gleby pseudobieficowe brunatne	1. Z piasków luźnych, słabogliniastych całkowitych lub podścielonych piaskiem	Gleby słabe i bardzo słabe: V i VI kl. Bonit. i kompleksu 6 — żytni słaby, i kompleksu 7 — żytni najslabszy	Kamieńskie Młyny, Czarny Las, Niwy, Dyrdy.	
	2. Z piasków słabogliniastych całkowitych lub podścielonych gliną lub iłem	Gleby średniej klasy jakości IV b kl. Bonit. Gruntów orných, kompleksu 5-żytni dobry i kompleksu 6-żytni słaby		
	3. Z piasków gliniastych lekkich i mocnych	Gleby dość żyzne, gleby orne średnio dobre i średniej jakości III b i IV a kl. Bonit. Gruntów orných i kompleksu 4-żytni bardzo dobry i kompleksu 5-żytni dobry		W sprzyjających warunkach mogą dawać wysokie plony pszenicy i innych roślin
	4. Z glin zwałowych oraz iłów triasowych	Gleby orne dobre i średnio dobre IIIa i IIIb kl. bonit. Gruntów orných i zaliczone zostały do kompleksu 2 — pszenicy dobry	Występują w różnych położeniach pod względem głębokości wody gruntowej	Pod uprawę pszenicy, jęczmienia i warzyw

Rodzaj gleb	Pochodzenie	Klasa	Występowanie	Inne
Rędziny		Rędziny ciężkie i średnie, zaliczone do gleb dobrych i średniodobrych III a i III b kl. bonit. gruntów ornych, Fragmentarycznie do kl. bonit. i kompleksu 2- pszenicy dobry kompleksu 3 - pszenicy wadliwy	W obrębie proggu Woźnickiego	Pod uprawę roślin motylkowych np.: lucerny
Czarne ziemie		Zaliczone do IV b i V kl. bonit. gruntów ornych i kompleksu 9zbożowo – pastewny słaby	Fragmentarycznie	
Gleby hydromorficzne	Mułowcowo - torfowe, torfowe murszowo -mineralne i mady	Przeważają gleby i V kl. bonit. użytków zielonych, miejscami k3. bonit., zaliczone zostały do kompleksu 2 z użytki zielone średnie i słabe, fragmentarycznie 1 z — użytki zielone dobre i bardzo dobre.	W dolinach rzecznych i obniżeniach	

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uchwalonym w 2023 roku (Uchwała Nr 437/XLIII/2023 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 24 kwietnia 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Woźniki – Lubsza i Piasek) wprowadzono m.in. zakaz stosowania rozwiązań technologicznych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, które mogłyby powodować przedostawanie się nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych, podziemnych i do gruntu; nakaz stosowania na terenach produkcyjnych i usługowych utwardzonych szczelnych nawierzchni w obszarze parkingów, placów oraz jezdni dróg;

Tereny przemysłowe

Obszar województwa śląskiego należy do europejskich regionów o największej liczbie i znacznej powierzchni terenów przemysłowych i zdegradowanych, wymagających rekultywacji. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest: intensywna eksploatacja i przeróbka bogactw naturalnych, która

prowadzona była przy braku świadomości jej oddziaływania na środowisko oraz przy nieumiejętnym zarządzaniu odpadami towarzyszącymi wydobywaniu i przeróbce kopalin. Obszary przemysłowe ulegają przekształceniom, zmienia się morfologia ich powierzchni, degradacji ulega szata roślinna, zahamowany zostaje również rozwój osadniczy. Jedną z dróg przywrócenia lub nadania tym terenom atrakcyjności środowiskowej, gospodarczej i społecznej jest ich właściwe, kompleksowe zagospodarowanie. Zgodnie z informacjami umieszczonymi w Otwartym Regionalnym Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego, na terenie Gminy Woźniki znajdują się następujące tereny przemysłowe i zdegradowane:

- Wyrobisko Woźniki – teren przemysłowy to glinianki powstałe w skutek działalności wydobywczej ówczesnego zakładu ceramiki budowlanej.
- były kamieniołom – teren zniwelowanego kamieniołomu w rejonie Woźnik, na północ Cogłowa Góra.
- Teren po byłym PGR - teren przemysłowy, to teren po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym. Teren w całości nieużytkowany ze względu na zły stan techniczny budynków.
- Kamieniołom Woźniki - obszar kamieniołomu w rejonie centrum Woźnik (ul. Łakoty). Wyrobisko zlokalizowane jest na wzniesieniu, otoczone nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo. Teren o zróżnicowanym ukształtowaniu porośnięty roślinnością.
- Kamieniołom Ligota Woźnicka - teren byłego kamieniołomu wapienia w rejonie ul. Skalnej, porośnięty roślinnością. Wokół występują tereny wykorzystywane rolniczo.
- wyrobisko Czarny Las - przedmiotowy teren przemysłowy, to wyrobisko powstałe po działalności prowadzonej przez cegielnię. Obecnie jest to teren nierówny, porośnięty drzewami (las).
- Kamieniołom Lubsza-Skały - nieczynny kamieniołom kamienia wapiennego w rejonie ul. Szkolnej. Teren porośnięty roślinnością, otoczony nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo.
- Kamieniołom Lubsza IV- nieczynny, kamieniołom wapienia w rejonie ul. Plebiscytowej. Teren porośnięty roślinnością, otoczony nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo.
- Nieczynna cegielnia Czarny Las - teren nieczynnego zakładu ceramicznego zlokalizowanego w miejscowości Czarny Las.
- Kamieniołom Lubsza III - teren nieczynnego już kamieniołomu wapienia położony na wschód od ul. Lompy. Teren o zróżnicowanej rzeźbie porośnięty roślinnością.
- Kamieniołom Psary-Skały - teren byłego wyrobiska wapienia położonego przy ul. Szkolnej, w bezpośredniej bliskości rezerwatu Góra Grojec. Obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu, porośnięty spontanicznie kształtującą się roślinnością. Teren o walorach estetyczno-przyrodniczych.
- Kamieniołom Lubsza II - nieczynny kamieniołom wapienny w rejonie Góry Biadacz, na wschód od ul. Lompy (droga nr 908).
- Kamieniołom Lubsza I - teren byłego wyrobiska kamienia wapiennego zlokalizowanego na wschód od ul. Lompy (droga nr 908). Wartościowa zieleń, zachowany piec do termicznej obróbki wapienia.

- Żwirownia Babienica - teren byłego wyrobiska żwirów w rejonie przy ul. Lubszeckiej. Teren porośnięty roślinnością trawiastą i wykorzystywany jako pastwisko.
- Wyrobisko Babienica - przedmiotowy teren przemysłowy, to wyrobisko po działalności prowadzonej przez żwirownię.

Monitoring jakości gleb

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości gleb i ziemi na poziomie krajowym, w celu śledzenia zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Badania prowadzone są w cyklach 5-letnich, począwszy od 1995 roku, w ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. W ostatnich latach GIOŚ nie prowadził badań na terenie Gminy Woźniki w ramach wyżej wymienionego monitoringu.

Gmina również nie przeprowadzała badań gleb, natomiast od kilku lat Śląska Izba Rolnicza prowadzi akcję na terenie woj. śląskiego dotyczącą wapnowania gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych. Rolnicy chcący skorzystać z dofinansowania do zakupu wapna winni posiadać aktualne badania gleb. Gmina jednak nie jest w posiadaniu informacji o ilości przeprowadzonych badań na kwasowość gleb i zawartość metali oraz o wielkości przebadanego obszaru.

Potencjalne źródła zanieczyszczeń gleb na terenie gminy:

- emisja pyłów i gazów z przemysłu jak i motoryzacji,
- niewłaściwie składowane odpady w tym tzw. „dzikie wysypiska”,
- nieszczelne szamba,
- nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa.

Głównymi czynnikami zanieczyszczającymi gleby są metale ciężkie oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Metale ciężkie w glebach mają pochodzenie geogeniczne związane z naturalnym składem mineralogicznym i procesami hydrogeologicznymi oraz pochodzenie antropogeniczne, szczególnie szkodliwe. Źródłem metali ciężkich są:

- pyły powstające w procesach technologicznych;
- skażenia w pobliżu szlaków komunikacyjnych i w punktach dystrybucji paliw;
- spalanie paliw ołowiowych;
- ścieki i osady z oczyszczalni zawierające metale ciężkie, w przypadku gdy stosowane są do nawożenia;
- składowiska odpadów przemysłowych zawierających metale ciężkie

4.8.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony powierzchni ziemi

Obszar interwencyjny: POWIERZCHNIA ZIEMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca świadomość i wiedza rolników w zakresie ochrony gleb poprzez właściwie wykonywane zabiegi techniczne i nawożenie, - brak zagrożenia ruchami masowymi ziemi i osuwiskami, - gleby umożliwiające wykorzystanie rolnicze, - poprawa jakości gleb w wyniku zmniejszenia ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych bezpośrednio do gleby (rozwój kanalizacji), 	<ul style="list-style-type: none"> - zakwaszenie powierzchni ziemi, - nieskanalizowane obszary gminy
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu powierzchni ziemi - rozwój rolnictwa ekologicznego oraz upowszechnienie zasad Dobrych Praktyk Rolniczych, - możliwość uzyskania środków zewnętrznych do projektów związanych z rekultywacją terenów zdegradowanych 	<ul style="list-style-type: none"> - niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie, - ciągle rozwijający się transport i przemysł, - ograniczona ilość funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu gleb

Proponowane działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony powierzchni ziemi:

- racjonalne gospodarowanie powierzchnią ziemi,
- zachowanie wartości przyrodniczych,
- zachowanie możliwości produkcyjnych powierzchni ziemi,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi,

- utrzymanie jakości powierzchni ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
- doprowadzenie powierzchni ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane.
- upowszechniania zasad Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych.

4.9. Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.9.1. Odpady komunalne

Gospodarka odpadami na terenie województwa śląskiego do września 2019 r. opierała się na wskazanych w „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” regionach gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK). Gmina Woźniki należała do Regionu I.

Gospodarka odpadami w regionach prowadzona była w oparciu o wykorzystanie Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), których wykaz znajdował się w uchwałach w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami (WPGO).

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1579)* zniesiono regionalizację w odpadach komunalnych – zlikwidowano podział na regiony gospodarki komunalnej i powiązany z tym zakaz przetwarzania wybranych odpadów poza granicami regionów.

RIPOK-i zostały zastąpione przez instalacje komunalne, a zastępcze i ponadregionalne RIPOK-i zostały usunięte, z uwagi na brak regionów. Uchwały w sprawie wykonania WPGO, zastąpiono tzw. listami instalacji komunalnych prowadzonymi przez marszałków województw.

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Woźniki

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Woźniki z mocy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku przejęła zadania związane z odbiorem odpadów komunalnych i segregowanych z gospodarstw domowych, na których zamieszkują mieszkańcy Gminy Woźniki. Odbiorem odpadów zajmuje się firma wybierana przez gminę w drodze przetargu.

Selektywne zbieranie odpadów odbywa się poprzez ich segregację z podziałem na tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe, szkło, papier, bioodpady, popiół.

W zabudowie wielorodzinnej do segregacji odpadów przeznaczone są specjalnie oznaczone pojemniki o większej pojemności. Natomiast w przypadku zabudowy jednorodzinnej poszczególne domostwa są wyposażone indywidualnie w mniejsze pojemniki na odpady zmieszane (niesegregowane) oraz worki na odpady segregowane, umieszczane na terenie posesji.

W przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a jednak powstają tam odpady komunalne, ich właściciele/użytkownicy są zobowiązani do posiadania umowy z przedsiębiorcą

odbierającym odpady komunalne, który posiada wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Woźniki działa także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Woźnikach przy ul. Statek 25 (teren przy oczyszczalni ścieków w Woźnikach). Do PSZOK-u mieszkańcy posesji zamieszkałych mogą bezpłatnie, samodzielnie dostarczyć odpady wielkogabarytowe, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony samochodowe, bioodpady, inne odpady niebezpieczne, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, papier, a od 1 stycznia 2024 r. także tekstylia.

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Woźniki

Ilość oraz skład morfologiczny odpadów komunalnych w bardzo dużym stopniu zależą od miejsca ich powstawania, a przede wszystkim od zamożności społeczeństwa i związanego z nią poziomu konsumpcji wyrobów, ale także od pory roku. Ilość odpadów komunalnych zebranych w przeliczeniu na jednego mieszkańca na rok, jest silnie powiązana z kondycją ekonomiczną regionów. Wpływ na rodzaj i ilość wytwarzanych odpadów mają również: rodzaj obszaru (miasto, wieś), na którym są one wytwarzane, gęstości zaludnienia, typ zabudowy (jednorodzinna, wielorodzinna), liczba turystów, obecność obiektów użyteczności publicznej oraz obecność, rodzaj, wielkość i liczba placówek handlowych i drobnego przemysłu lub usług. Na ogólną masę odebranych i zebranych odpadów komunalnych składają się zarówno odpady zmieszane, odpady z selektywnego zbierania „u źródła”, jak i zebrane w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Co roku gmina przeprowadza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na swoim terenie zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb *Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2024 poz. 399)*. Sporządzone analizy są udostępniane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

Tabela 18 Odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Woźniki w latach 2020-2023 w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami

Rodzaj odpadu	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Zebrane odpady komunalne - ogólnie [Mg]	3 138,418	2 966,636	2 987,96	3 014,4
Zebrane odpady komunalne – zmieszane [Mg]	2 331,979	2 259,624	2 212,32	2 223,12

Rodzaj odpadu	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Zebrane odpady komunalne segregowane – ogólnie [Mg]	806,439	707,012	775,64	791,28

Od wprowadzenia w 2013 roku systemu segregacji odpadów komunalnych nastąpił znaczny postęp w gospodarowaniu odpadami komunalnymi, w tym w rozwoju recyklingu odpadów i ich przetwarzania.

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028” w gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji przyjęto ponadto następujące cele szczegółowe:

- 1) Zmniejszenie ilości powstających odpadów poprzez:
  - a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
  - b) wspieranie i promowanie działalności lokalnych banków żywności,
  - c) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;
- 2) Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.
- 3) Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w celu osiągnięcia:
  - a) wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
  - b) udziału masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie przekraczającej 30%,
  - c) redukcji składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2035 r.
- 4) Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie poprzez:
  - a) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi,
  - b) wdrożenie od 1 stycznia 2025 r. selektywnego zbierania tekstyliów.
- 5) Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych ich więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.

Składowiska odpadów na terenie Gminy Woźniki

Na terenie Gminy Woźniki nie występują czynne składowiska odpadów komunalnych. Odpady komunalne zebrane z terenu gminy Woźniki przez firmy świadczące usługi w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych są składowane na składowiskach odpadów komunalnych zlokalizowanych poza terenem gminy.

4.9.2.Odpady inne niż komunalne

Odpady azbestowe

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Woźniki została przeprowadzona była w 2017 r. (metodą spisu z natury). Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji został opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Woźniki do roku 2032 przyjęty Uchwałą nr 332/XXXVI/2018 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 27 marca 2018 r.

Aktualnie ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Woźniki wg danych z Bazy Azbestowej (BA) przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19 Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Woźniki (stan na dzień: 01.10.2024 r.)

Wyroby zawierające azbest pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem [Mg]	Osoby Fizyczne [Mg]	Osoby Prawne [Mg]
801,205	634,71	166,495

Wg powyższych danych na terenie Gminy Woźniki znajduje się jeszcze ok. 801 Mg wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia.

Gmina Woźniki udziela mieszkańcom dofinansowania do kosztów utylizacji wyrobów azbestowych znajdujących się na posesjach zgodnie Regulaminem przyznawania i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy Woźniki na usuwanie odpadów zawierających azbest, powstałych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków przyjętym uchwałą Nr 434/XLI/2010 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 17 sierpnia 2010 r. (zawierającym zmiany wprowadzone uchwałami Rady Miejskiej w Woźnikach nr 33/V/201 z dnia 18.03.2011 r. i Nr 50/VI/2011 z dnia 17.05.2011 r.)

Odpady przemysłowe – do tej grupy odpadów zalicza się m.in. odpady rolnicze, medyczne, techniczne czy też biurowe wytworzone w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej. Wytwórcy tych odpadów są odpowiedzialni za ich odpowiednie zagospodarowanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4.9.3. Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Obszar działania: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze działający system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie • stały wzrost procentu odpadów zbieranych selektywnie • systematyczne usuwanie „dzikich” wysypisk, • działający PSZOK na terenie gminy, • stale prowadzona jest edukacja społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami, • posiadanie programu usuwania azbestu 	<ul style="list-style-type: none"> • nie wszyscy mieszkańcy są świadomi jak odpowiednio postępować z odpadami, w tym niebezpiecznymi, • „dzikie” wysypiska, • ograniczone środki finansowe na realizację wszystkich wymaganych działań • obecność wyrobów azbestowych na terenie gminy
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na zadania związane z gospodarką odpadami, • zaostrzające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska (zmniejszenie ilości odpadów przemysłowych) • ogólnopolskie kampanie edukacyjne • zwiększenie odpowiedzialności producentów opakowań 	<ul style="list-style-type: none"> • drastyczny wzrost kosztów zagospodarowania odpadów • częsta zmiana przepisów • nieprzepisowe składowanie odpadów • spalanie odpadów w domowych piecach

Proponowane działania jakie powinny być podejmowane w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- rozwój infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury,

- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie segregacji odpadów komunalnych,
- przeciwdziałanie spalaniu odpadów komunalnych w paleniskach domowych.

W zakresie gospodarki odpadami z sektora gospodarczego (w tym odpadów niebezpiecznych)

proponuje się następujące kierunki działań:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne,
- sukcesywne zwiększanie udziału odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania poza składowaniem,
- wzrost efektywności systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, głównie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- edukacja ekologiczna wytwórców odpadów niebezpiecznych w zakresie zagrożeń wynikających z niekontrolowanego przedostawania się odpadów niebezpiecznych do środowiska.

4.10. Obszar działania: zasoby przyrodnicze

Obszary leśne

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Woźniki w 2023 r. wynosiła 4 900,86 ha, co stanowi ponad 38 % powierzchni gminy. Na 1 mieszkańca przypada 51,1 ara lasu. Strukturę lasów w 2023 r. w odniesieniu do form własności lasów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19 Powierzchnia lasów w Gminie Woźniki z podziałem na formy własności

lasy ogółem [ha]	lasy publiczne ogółem [ha]	lasy publiczne Skarbu Państwa [ha]	lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych [ha]	lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP [ha]	lasy publiczne gminne [ha]	lasy prywatne ogółem [ha]
4 900,86	4 223,35	4 214,93	4 195,50	18,43	8,42	563,34

Lasy państwowe znajdują się na terenie Nadleśnictwa Koszęcin obręb Boronów Zielona oraz Nadleśnictwa Świerklaniec - obręb Brynica. Lasy te położone są na pograniczu dwóch krain przyrodniczo-leśnych: VI-ej krainy Małopolskiej (6-tej dzielnicy Woźnicko-Wieluńskiej) i V-ej Krainy Śląskiej (5-tej dzielnicy „Równiny Opolskiej”).

Na terenach lasów znajdują się w dużej różnorodności typy siedliskowe z dominacją boru mieszanego świeżego i boru świeżego. Ponadto na terenie gminy występują lasy wilgotne: bory bagienne, bory wilgotne, olsy i olsy jesionowe. Wśród panujących drzewostanów gatunkiem dominującym jest sosna, która zajmuje ok. 85-90 % ogólnej powierzchni zalesionej. Drugim obok sosny gatunkiem wyróżniającym się jest świerk, który zajmuje powierzchnię ok. 4,5 % ogólnej powierzchni zalesionej oraz brzoza, i dąb (4% powierzchni) oraz w mniejszej ilości buk, modrzew, jałża i osika.

Występujące na terenie gminy lasy znajdują się pod wpływem emitowanych gazów i pyłów z terenów uprzemysłowionych i stanowią kompleksy leśne w II strefie (średnich) zagrożeń (Nadleśnictwo Koszęcin-obręb Zielona, Nadleśnictwo Świerkianiec - obręb Brynica) oraz lasy w I strefie uszkodzeń (fragment kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Koszęcin - obręb Boronów). Lasy znajdujące się w Gminie stanowią naturalny filtr ochronny zapobiegający przedostawaniu się zanieczyszczeń na teren gminy pochodzących z Miasteczka Śląskiego, Tarnowskich Gór, Kalet i Śląska.

Gmina utrzymuje tereny zielone (skwery, zieleńce, trawniki) o powierzchni ok. 2,8 ha.

Formy ochrony przyrody

Obowiązująca Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478) wymienia różne formy ochrony przyrody, zarówno indywidualne jak i obszarowe:

- parki narodowe
- rezerваты przyrody
- parki krajobrazowe
- obszary chronionego krajobrazu
- obszary Natura 2000
- pomniki przyrody
- stanowiska dokumentacyjne
- użytki ekologiczne
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszary objęte ochroną na terenie gminy stanowią:

- Rezerwat przyrody „Góra Grojec”
- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”
- Obszar Natura 2000 — Bagno Bruch.

Rezerwat przyrody „Góra Grojec” objęty ochroną prawną na mocy Zarządzenia MOŚZNiL z dnia 31 października 1996 r. M.P. z 1996 r. nr 67 poz. 634 z dnia 19 listopada 1996 r. Rezerwat o pow. 17,53 ha. Ochroną objęty jest tam drzewostan z jaworem, bukiem, jodłą, rosnący na wapiennym wzniesieniu.

Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą” został utworzony w 1998 roku rozporządzeniem nr 28/98 wojewody częstochowskiego z 21.12.1998 r. (Dz. Urz. Województwa Częstochowskiego Nr 25, poz. 269 z dnia 24 grudnia 1998 r.). Powierzchnia parku wynosi 511,34 km², z czego 387,31 km² to park krajobrazowy, a 124,03 km² stanowi otulina parku krajobrazowego. Park obejmuje zwarty kompleks leśny położony w górnej zlewni rzeki Liswarty, charakteryzującej się bogatą siecią cieków i zbiorników wodnych oraz urozmaiconą rzeźbą. W budowie geologicznej zaznaczają się warstwy triasowe, jurajskie i kredowe.

Część Gminy Woźniki wchodzi w obręb Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Tereny leżące na obszarze Parku to las mieszany w okolicach miejscowości Mzyki. Większą część gminy obejmuje otulina Parku (miejscowości: Niwy, Okrąglik, cz. Kamienicy, cz. Lubszy, cz. Babienicy i Psar).

W obrębie otuliny Parku na terenie Gminy Woźniki znajdują się ciekawe obiekty i miejsca, które warto zwiedzić:

- Widawa, Okrąglik, Niwy - miejscowości letniskowe wśród lasów,
- Kamienica - jezioro Widawa, kaplica przy skrzyżowaniu do Kamieńskich Młynów,
- Lubsza - kościół parafialny z XIV w.
- Psary - rezerwat przyrody na Górze Grojec.

Obszar Natura 2000 - Bagno Bruch koło Pyrzowic zajmuje powierzchnie 38,87 ha. Został on uznany za obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) w marcu 2011 roku.

Typy siedlisk wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG znajdujące się na terenie Obszaru:

- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska
- bory i lasy bagienne.

Inne ważne gatunki roślin występujące na tym terenie to: *Andromeda polifolia*, *Drosera rotundifolia*, *Rynchospora alba*.

"Bagno Bruch" znajduje się w głębi dużego kompleksu Lasów Lublinieckich, w jego południowej części niedaleko portu lotniczego w Pyrzowicach. Większość terenu zajmują fitocenozy boru bagiennego (postać młodociana, średnio zaawansowane stadium sukcesji), które w strefie przybrzeżnej obniżenia wraz ze wznoszeniem się terenu przechodzą w wilgotny bór trzęślicowy, a dalej i wyżej – w wilgotną, dobrze wykształconą postać suboceanicznego boru świeżego.

W miejscach najniżej położonych, głównie w "długich pasach" (szerokości 4-6 m, a miejscami nawet 30-40 m i długości ponad 200 m - prawdopodobnie jest to pozostałość po dawnej eksploatacji torfu) występują dobrze wykształcone fitocenozy torfowiska przejściowego wysokiego. W ich środkowej części stwierdzono typowe pło, mało stabilne trzęsawisko. W wielu miejscach woda stagnuje tu na powierzchni. W obrębie "pasów" i na ich obrzeżach występują również niewielkie zespoły turzycowisk.

Siedliska i zbiorowiska torfowisk wysokich i przejściowych są na tym obszarze dobrze wykształcone i zachowane. Pozostałą część stanowią siedliska i fitocenozy typowo wykształconego

boru bagiennego oraz bardzo małych fragmentów turzycowisk. W roślinności "Bagna Bruch" dobrze wyodrębniają się zbiorowiska torfowiskowe i szuwarowe w granicach "pasów", natomiast w pozostałej części granice pomiędzy poszczególnymi zbiorowiskami są niewyraźne i rozmyte. Za najcenniejsze walory przyrodnicze "Bagna Bruch" należy uznać dobry stan wykształcenia siedlisk i zbiorowisk torfowiskowych boru bagiennego, masowy udział gatunków typowych dla nich, a zwłaszcza gatunków chronionych, jak rosiczka okrągłolistna (wiele tysięcy okazów) i rzadkich np. modrzewnicy zwyczajnej przygielki białej.

Torfowisko jest zagrożone przez nadmierne zarastanie krzewami i drzewami, co jest wynikiem naturalnej sukcesji w kierunku boru bagiennego, w dalszym etapie do wilgotnych borów sosnowych. Temu niekorzystnemu procesowi sprzyja już istniejąca sieć rowów odwadniających prowadzą one do zmniejszenia uwilgotnienia i degradacji siedlisk. Bardzo niekorzystnie na warunki siedliskowe wpływa wyręb całkowity na dużych powierzchniach w przylegających do torfowiska lasach. Także szkodliwe choć niewspółmiernie mniejsze znaczenie ma rozdeptywanie powierzchni torfowiska i jego zaśmiecanie przez grzybiarzy i amatorów żurawiny.

Na obszarze Gminy Woźniki znajduje się również sześć pomników przyrody w postaci pojedynczych obiektów i grup drzew. Charakterystyka istniejących pomników przyrody na terenie Gminy Woźniki przedstawiono poniżej:

Tabela 20 Pomniki przyrody w Gminie Woźniki

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]	Wys. [m]	Położenie
1	Dąb szypułkowy	1994-12-30	Rozporządzenie Nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30 grudnia 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5)	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 400 lat	167	525	26	Obręb ewidencyjny Piasek, Nadleśnictwo Koszęcin, Leśnictwo Dyrdy oddz. 536i
2	Grupa jednogatunkowa - 3 szt.	1994-12-30	j.w.	Grupa jednogatunkowa - 3 szt. Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 400 lat	153, 143, 121	481, 449, 380	24, 21, 21	Obręb ewidencyjny Piasek, Nadleśnictwo Koszęcin, Leśnictwo Dyrdy oddz. 487d oraz 487i

3	Dąb szypułkowy	1994-12-30	j.w.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 250 lat	115	361	28	Obręb ewidencyjny Piasek, Nadleśnictwo Koszęcin, Leśnictwo Dyrdy oddz. 488d
4	Dąb szypułkowy	1994-12-30	j.w.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 250 lat	101	317	26	Obręb ewidencyjny Piasek, Nadleśnictwo Koszęcin, Leśnictwo Dyrdy oddz. 488b
5	Dąb szypułkowy	1994-12-30	j.w.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 250 lat	163	512	28	Obręb ewidencyjny Piasek, Nadleśnictwo Koszęcin, Leśnictwo Dyrdy oddz. 527f
6	Dąb szypułkowy	1994-12-30	j.w.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - wiek ok. 350 lat	167	525	26	Obręb ewidencyjny Piasek, Nadleśnictwo Koszęcin, Leśnictwo Dyrdy oddz. 488b

[Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody <https://crfop.gdos.gov.pl>]

4.10.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów przyrodniczych

Obszar działania: ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • coraz większa świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony przyrody • liczne miejsca do odpoczynku i rekreacji, • obecność licznych gatunków roślin i zwierząt cennych przyrodniczo, • obecność licznych form ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000 • znaczny udział terenów zielonych w powierzchni miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • obszary zielone narażone są na szkodliwe działanie przemysłu • niedbałość niektórych mieszkańców o chronione obszary, akty wandalizmu

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki pieszej i rowerowej, • rozwój agroturystyki, • rozwój zaplecza dla rekreacji i turystyki • powołanie nowych form ochrony przyrody, • rozwój turystyki i funkcji kulturalnych opartych o dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze Gminy; • wzrastająca świadomość społeczeństwa, • minimalizacja ilości wycinanych drzew, nasadzenia zastępcze, • możliwości uzyskania dofinansowania do popularyzacji form ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się presja turystyki na środowisko • wypalenie traw • uszkodzenia drzewostanu na skutek zanieczyszczeń przemysłowych • ograniczona funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu i fauny i flory • zanieczyszczenia powstałe w wyniku działalności rolniczej, • zmiany klimatu, jako jeden z czynników mogących prowadzić do obniżenia różnorodności biologicznej

Proponowane działania jakie powinny być podejmowane w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych:

- zalesianie i zadrzewianie nowych terenów, w tym gruntów nieprzydatnych lub nieefektywnych dla gospodarki rolnej (grunty niskich klas bonitacyjnych),
- rewaloryzacja pozostałości zabytkowych założeń zieleni, realizacja punktów i platform widokowych oraz tworzenie zazielenionych ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- ochrona stanowisk roślinności chronionej (pomników przyrody) oraz ustanawianie nowych form ochrony przyrody,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony przyrody, w tym edukacja dzieci i młodzieży.

4.11. Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2024 poz. 54, ze zm.) poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna

lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Jeżeli taka awaria wystąpi w zakładzie to mówimy o poważnej awarii przemysłowej.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi albo środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza (ZZR)
- zakłady o dużym ryzyku (ZDR).

Szczegółowe kryteria kwalifikacji zakładów pod względem zagrożenia wystąpienia awarii przemysłowej określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016 poz. 138).

Na terenie Gminy Woźniki aktualnie nie zlokalizowano zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W ostatnich latach nie zanotowano także na terenie gminy żadnych awarii ani też zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Mimo, iż na obszarze gminy nie występują ZZR oraz ZDR, jednakże przez jej obszar lub w pobliżu przebiegają trakty komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne. Może to generować zagrożenia wystąpienia poważnej awarii.

4.11.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu zapobiegania poważnym awariom

Obszar działania: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • na terenie gminy nie występują ZZR ani ZDR, • w ostatnich latach na terenie gminy nie występowały zdarzenia o charakterze poważnej awarii • na terenie gminy znajdują się oddziały OSP 	<ul style="list-style-type: none"> • poważne awarie często mają charakter niespodziewany i nagły, trudny do przewidzenia

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania dofinansowania na poprawę bezpieczeństwa gminy (np. na zakup sprzętu ratowniczego) • zaostrzające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska, • wzmocnienie współpracy jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi i środowiska • zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii. 	<ul style="list-style-type: none"> • w pobliżu przebiegają trakty komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne, • rozwijająca się sieć komunikacyjna, duży ruch transportowy, • niewłaściwie przygotowana sieć dróg na wypadek awarii podczas przewożenia materiałów niebezpiecznych oraz brak miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne

Działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony zagrożeniami ze strony poważnej awarii mogą być następujące:

- dysponowanie sprawnym systemem zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowym na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej,
- zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zapobiegania awariom i klęskom naturalnym i postępowania w przypadku ich wystąpienia.

4.12. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna na terenie gminy jest ukierunkowana na zwiększenie wśród społeczeństwa wiedzy na temat ochrony posiadanych zasobów przyrodniczych gminy. Skuteczna ochrona środowiska przyrodniczego uzależniona jest między innymi od poziomu wiedzy społeczeństwa. Wiedza w tej mierze oraz styl życia podlegają ciągłym zmianom, przede wszystkim dzięki edukacji, prowadzącej do upowszechnienia wzorca kultury ekologicznej.

Cele poznawcze obejmujące wiedzę o środowisku, jego ochronie i zagrożeniach, należy łączyć z kształtowaniem postaw nacechowanych wrażliwością i szacunkiem dla środowiska, a także dążeniem do kontaktu ze środowiskiem i racjonalnego korzystania z niego, w poczuciu pełnej odpowiedzialności za jego stan. Edukacja ekologiczna jest procesem długotrwałym. Wszystkie działania proekologiczne podejmowane w gminie powinny być zaakceptowane przez społeczeństwo lokalne, w przeciwnym razie działania te nie przyniosą zamierzonych korzyści. Natomiast brak świadomości ekologicznej mieszkańców może zniweczyć niejedną kosztowną inwestycję z zakresu ochrony środowiska, gdyż społeczeństwo nieświadome zagrożenia ze strony pewnych procedurów (np. wylwanie zawartości szamb na ogródki przydomowe, czy wyrzucanie śmieci zmieszanych mimo możliwości ich segregacji) nie będzie zainteresowane dostosowaniem się do nowych, ekologicznie bezpiecznych rozwiązań. Należy jednak dodać, że często nieekologiczne zachowanie mieszkańców może wynikać z ich nie najlepszej sytuacji finansowej, która uniemożliwia wprowadzenie w domostwach ekologicznych rozwiązań dotyczących postępowania z odpadami czy ściekami, jak również „paliwem” do celów grzewczych.

Głównymi, ogólnymi celami edukacji ekologicznej są:

- uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania,
- budzenie szacunku do przyrody,
- rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym,
- zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu,
- poznanie współzależności człowieka i środowiska,
- wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko,
- rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Zagadnienia związane z edukacją ekologiczną powinny być przekazywane w sposób rzeczowy i przystępny, ważną rolę w kształtowaniu świadomości ekologicznej odgrywają media, (telewizja, radio, prasa, internet), podręczniki szkolne, poradniki i przewodniki dla nauczycieli, reklama, dostęp do instytucji kultury i sztuki, itp., wycieczki, turystyka kwalifikowana, ścieżki dydaktyczne i przyrodnicze oraz samo otoczenie miejsca pracy i zamieszkania stwarzają dużo okazji do wpływania na świadomość ekologiczną.

W edukacji ekologicznej mogą mieć zastosowanie następujące narzędzia marketingowe:

- prasa lokalna,
- radio lokalne,
- telewizja lokalna,

- strony internetowe,
- ulotki przekazujące podstawowe informacje,
- materiały drukowane (plakaty, naklejki, gadżety),
- imprezy masowe (koncerty, festyny).

Na poziomie szkół podstawowych funkcjonuje tzw. zielona ścieżka edukacyjna, polegająca na prowadzeniu treści ekologicznych do programów nauczania wszystkich przedmiotów. Na poziomie szkół średnich elementy edukacji ekologicznej przewijają się w takich przedmiotach jak geografia czy biologia. W przypadku szkół ważny jest sposób prowadzenia lekcji i zajęć, tak by były ciekawe i zainteresowały uczniów, wzbudzały w nich chęć samodzielnego poznawania problematyki ochrony przyrody i działań na rzecz ekorozwoju.

Na terenie Gminy Woźniki co roku w okresie wiosennym w placówkach oświatowych organizowane są akcje Dni Ziemi o tematyce związanej z ochroną środowiska promujące m.in. proekologiczne zachowania konsumenckie takie jak oszczędność energii, wody, właściwe postępowanie z odpadami (segregacja śmieci, szkodliwość spalania odpadów w paleniskach domowych, czy oddawanie odpadów na składowisko) czy odpowiednie korzystanie z zasobów ziemi. Jesienią natomiast organizowane są Akcje Sprzątania Świata, w której udział biorą m.in. uczniowie szkół z terenu gminy. Akcje Sprzątania Świata mają na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o środowisko, które je otacza i polegają na zbieraniu śmieci w lasach, parkach, skwerach czy przydrożnych rowach. W ramach akcji organizowane są również zajęcia dydaktyczne w grupach i klasach o tematyce ekologicznej, apele szkolne, konkursy, happeningi, teatryki i pogadanki.

W ramach akcji ekologicznych dla dorosłych na łamach gminnej gazety samorządowej *Wiadomości Ziemi Woźnickiej* ukazują się artykuły o tematyce ekologicznej. Do działań ekologicznych zaliczyć też należy współpracę młodzieży z terenu gminy Woźniki z zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego a w szczególności z parkiem Lasy na Górną Liswartą.

Szczególną rolę w podejmowaniu akcji proekologicznych pełnią organizacje pozarządowe. Gmina Woźniki co roku opracowuje program współpracy Gminy Woźniki z organizacjami pozarządowymi, w którym wyznacza m.in. zadania priorytetowe z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Do zadań priorytetowych w tym zakresie należą: opracowywanie i wydawanie folderów, broszur dydaktycznych i popularnonaukowych, projektowanie i wykonanie przyrodniczych ścieżek dydaktycznych, organizowanie przedsięwzięć propagujących ochronę lokalnego środowiska przyrodniczego, zagadnień ochrony zwierząt wśród dzieci i młodzieży, w tym konkursów, wystaw, realizowanie programów ochrony zasobów przyrodniczych i opieki nad zwierzętami, w tym przeciwdziałania bezdomności zwierząt domowych, urozmaicenie szaty roślinnej gminy, edukacja ekologiczna, w tym warsztaty, pokazy filmów, budowa arboretów i ogrodów edukacyjnych, współdziałanie realizacji ekorozwoju i zrównoważonego rozwoju oraz ochrony praw zwierząt.

W 2013 r. gminom powierzono ważne zadanie jakim była organizacja systemu gospodarki odpadami wg nowych zasad. Ważnym elementem była i jest nadal edukacja mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z odpadami – Gmina Woźniki prowadzi liczne działania w tym zakresie np. organizowane są kampanie informacyjne, wydawane i przekazywane mieszkańcom są liczne broszury i ulotki, organizowane są tematyczne konkursy.

Przez Gminę Woźniki przebiegają atrakcyjne szlaki turystyczne m.in. szlak drewnianej architektury kościelnej, rowerowy szlak liswarciański, szlak św. Jakuba, szlak rowerowy „Leśno Rajza”, które oprócz walorów poznawczych można wykorzystać również w celach edukacyjnych.

4.12.1. Analiza SWOT i kierunki działań w celu rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa Gminy Woźniki

Obszar działania: EDUKACJA EKOLOGICZNA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja edukacji ekologicznej przez Gminę i inne jednostki • wzrost roli i znaczenia edukacji ekologicznej w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego • współpraca między placówkami przy organizacji wydarzeń o tematyce ekologicznej • coraz większe zainteresowanie społeczeństwa dbaniem o ekologię • propagowanie aktywnej i proekologicznej turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość środków finansowych w stosunku do potrzeb, • wciąż nie wszyscy mieszkańcy są świadomi podstawowych postaw ekologicznych (wyrzucanie śmieci w miejscach do tego nieprzeznaczonych, palenie śmieci w piecach itp.), • trudności w odnalezieniu właściwej formy przekazu informacji w stosunku do różnych grup odbiorców
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • systematyczne podnoszenie kompetencji z zakresu edukacji ekologicznej nauczycieli • coraz lepsze techniki przekazu i formy dotarcia z informacją (Internet, telewizja) • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców jest szansą na utrzymanie czystego stanu środowiska, • możliwość uzyskania dofinansowania na projekty edukacyjne • wzrost zaangażowania mieszkańców w organizacje społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> • konsumpcyjny styl życia i utrwalające się negatywne nawyki np. dzikie wysypiska, spalanie odpadów • nadmiar informacji w mediach powoduje często brak zainteresowania sprawami środowiska ze strony mieszkańców • niestabilność finansowa działań edukacyjnych

Proponowane, działania które powinny być podejmowane w celu rozwoju edukacji ekologicznej i zwiększenia świadomości mieszkańców:

- realizacja programów edukacji ekologicznej w szkołach,
- tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej,
- promocję i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- opracowanie projektów ścieżek ekologicznych i tras turystycznych,
- organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- promowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy.

4.13. Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach, pogłębiają się. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja). W odpowiedzi na tę potrzebę w 2013 r. w Ministerstwie Środowiska powstał dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020).

Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Dokument stanowi bazę dla działań podejmowanych w Polsce w celu zmniejszania podatności gospodarki i zidentyfikowanych obszarów na skutki zmian klimatu.

W dokumencie tym zawarto cele i kierunki działań w procesie adaptacji do zmian klimatu:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które powinny być realizowane należy wymienić:

- edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz (w dalszej perspektywie) postępu we wdrażaniu regionalnych i lokalnych strategii / planów adaptacyjnych,
- planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- adaptacja do zmian klimatu w miastach, w tym przygotowanie i wdrażanie zintegrowanych strategii / planów adaptacyjnych,
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych gatunków i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- promocja właściwego gospodarowania na obszarach rolnych, wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych,
- uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej (climate proofing).

Zmiany klimatu charakteryzują się m.in.:

- wzrostem temperatur powietrza, w tym pojawieniem się fali upałów,
- zmniejszeniem się ilości opadów atmosferycznych,
- ponad normatywnymi opadami atmosferycznymi w postaci tzw. deszczy nawalnych,
- pojawieniem się gwałtownych zjawisk atmosferycznych,
- pojawieniem się nowych gatunków flory i fauny, które migrują w naszą strefę klimatyczną.

Wzrost temperatur oraz zmniejszanie się ilości opadów będzie znacząco negatywnie oddziaływać zwłaszcza w sferze produkcji rolnej, która to wymaga odpowiednich warunków klimatycznych czy dostępu do wody. W ramach powiatu coraz częściej obserwuje się zjawisko suszy, co zostało opisane w dziale dot. rolnictwa. Dodatkowo mogą pojawić się nowe szkodniki i choroby nie znane do tej pory w naszej strefie klimatycznej. Należy tutaj zauważyć, że rolnictwo jest kluczowym działem gospodarki dla mieszkańców powiatu. Stąd też należy przygotować się do zmian klimatu, aby ten sektor był na nie

w jak największym stopniu odporny. Gwałtowne zjawiska atmosferyczne mogą przyczynić się do zmniejszenia ilości zbiorów (grad), a także do erozji gleb (deszcze nawalne).

Zmiany klimatu negatywnie oddziałują na lasy. Niektóre gatunki drzew nie mogą dostosować się do wzrostu temperatur oraz zmniejszenia ilości opadów mogą coraz rzadziej występować. Wzrost temperatur to także większe zagrożenie pożarowe dla lasów. Natomiast ekosystem lasów będzie musiał się dostosować do zmian klimatycznych, przez co będziemy obserwować zmniejszenie jego bioróżnorodności, gdyż nie wszystkie nasze rodzime gatunki flory i fauny będą w stanie podolać nadchodzącym zmianom. Do tego mogą pojawić się nowe gatunki roślin i zwierząt obce naszym ekosystemom.

Coraz większe temperatury to także bardzo poważny problem społeczny. Osoby młode, starsze lub chore mogą odczuwać negatywne skutki w postaci zmęczenia, narażenia na udary, zawały etc. Stąd też należy przygotować służbę zdrowia oraz infrastrukturę publiczną dostosowując je do wyzwań jakie mogą się zjawić np.: na skutek fali upałów.

Działania adaptacyjne pomogą przystosować się do zmian klimatu, redukując podatność sektorów: rolnictwa, zdrowia publicznego, gospodarki wodnej, gospodarki przestrzennej, infrastruktury publicznej oraz terenów zabudowy mieszkaniowej. W zakresie działań należy podejmować działania techniczne i edukacyjno-informacyjne.

Działania techniczne są to działania o charakterze inwestycyjnym obejmujące budowę nowej lub modernizację istniejącej infrastruktury, która przyczynia się do ochrony powiatu przed negatywnymi skutkami zmian klimatu.

Należy także realizować działania edukacyjno-informacyjne, które zwiększą świadomość mieszkańców z zakresu zmian klimatycznych. Działania informacyjno-edukacyjne są to działania wspierające, podnoszące społeczną świadomość klimatyczną i propagujące dobre praktyki adaptacyjne. Pozwalają one uodpornić miasto i jego mieszkańców poprzez odpowiednie programy edukacyjne i zintensyfikowane działania informacyjne.

5. Dotychczas realizowane działania w kierunku ochrony środowiska na terenie Gminy Woźniki (lata 2020-2023)

Tabela 21 Zadania zrealizowane – powietrze atmosferyczne

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Powietrze atmosferyczne		
<p><u>2020-2023 r.</u></p> <p>Realizacja etapów IV-VII programu udzielania dotacji celowej do modernizacji źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie Gminy Woźniki w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Woźniki współfinansowanego ze środków WFOŚiGW w Katowicach. W ramach etapów IV-VII zlikwidowano 108 starych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym a w ich miejsce zabudowano 100 nowych źródeł ciepła. Zamontowano także 20 szt. instalacji fotowoltaicznych pracujących na potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych.</p> <p>Realizacja Programu „Ciepłe Mieszkanie” (lata 2023-2024).</p> <p>W Gminie Woźniki działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Czyste Powietrze.</p>	Gmina Woźniki	<p>Ograniczenie niskiej emisji</p> <p>Zwiększenie produkcji energii z OZE</p>
<p>Modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg, a także zmiana ich organizacji skutkująca zwiększeniem płynności ruchu pojazdów i związku z tym zmniejszeniem emisji z transportu:</p> <p><u>2020 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzono zmianę stałej organizacji ruchu w zakresie ograniczenia tonażowego na drogach w centrum Woźnik w celu przekierowania ruchu tranzytowego na obwodnicę Woźnik. • Zorganizowano lokalny transport zbiorowy na terenie Gminy Woźniki. Linie komunikacyjne objęły swym zasięgiem miejscowości Woźniki, Lubsza, Kamienica, Pakuły, Kamieńskie Młyny, Babienica, Psary, Piasek. • Wykonano ostatni odcinek ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 789 w Woźnikach sołectwo Dyrdy (do leśniczówki). • Wykonano nakładki bitumiczne na drogach gminnych tj. ul. Łąkowej i Sportowej w Ligocie Woźnickiej, ul. Partyzantów w Piasku ul. Strzebińskiej w Psarach, ul. Lubszeckiej w Babienicy, ul. Słonecznej w Mzykach, Czarnym Lesie /Niegolewce, ul. Sulów w Woźnikach . Łączna powierzchnia nakładek to 12 870 m² . • Utwardzono kruszywem drogi polne w Hucie Karola, Mzykach i w Kamieńskich Młynach 	Gmina Woźniki	Zmniejszanie emisji zanieczyszczeń z transportu

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

<p>2021 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowano komunikację lokalną o nowe linie. • Wykonano przebudowę drogi powiatowej nr 2336S relacji Woźniki – Lubsza. • Wykonano remont drogi powiatowej nr 2335S relacji Kolonia Woźnicka – Polski Las etap I • Wykonano remont drogi powiatowej nr 2311S relacji Czarny Las – Mzyki • Wykonano nakładki bitumiczne na ul. Wolności w Babienicy, ul. Słonecznej w Mzykach, ul. Wolności w Piasku, ul. Gliwickiej w Drogobyczy • Wykonano remont drogi dojazdowej do pól pomiędzy Woźnikami a Lubszą przez Sulów <p>2022 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowano i wdrożono projekty stałej organizacji ruchu dla drogi gminnej relacji Psary (ul. Powstańców) – Piasek (ul. Strażacka) w zakresie lokalizacji progów zwalniających oraz dla drogi gminnej ul. Młyńskiej w Woźnikach w zakresie lokalizacji lustra drogowego. • Wykonano nakładkę bitumiczną kolejnego odcinka drogi powiatowej nr 2339S relacji Ligota Woźnicka - Skrzęsówka– Pakuły o długości 1,8 km. • Wykonano remont drogi powiatowej nr 2335S relacji Kolonia Woźnicka- Polski Las – etap II – o długości ok. 0,7 km • Wykonano modernizację drogi ul. Strzebińskiej w Psarach o długości 1 km. • Wykonano nakładkę bitumiczną na terenie sołectwa Czarny Las (960 m²) oraz w Ligocie Woźnickiej na ul. Sportowej (450 m²). • Utwardzono drogi polne kruszywem w sołectwie Babienica, Kamienica łącznie około 1000 m². Utwardzono kruszywem drogę gminną w sołectwie Drogobycza – o powierzchni 350 m² i drogę boczną ul. Podleśnej w Sośnicy (480 m²). • Rozpoczęto realizację inwestycji pn. „Modernizacja dróg gminnych, obiektów mostowych oraz budowa drogi rowerowej relacji Woźniki - Dyrdy” w ramach, której budowany był szlak rowerowy o długości 3,2 km • Dokończono kompleksową modernizację oświetlenia ulicznego w Gminie Woźnik (realizacja od 2020 r.). Na terenie Gminy Woźniki wymieniono sodowe oprawy oświetleniowe na energooszczędne oprawy LED w liczbie 1518 szt. <p>2023 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowano i wdrożono projekty stałej organizacji ruchu nowych przystanków autobusowych: Woźniki ul. Ogrodowa, Woźniki ul. Górale, Psary ul. Lompy, Woźniki ul. K.Miarki, Woźniki ul. Czarny Las. Wdrożono również projekt zmiany stałej organizacji ruchu dla układu dróg wewnętrznych parkingu przy ul. Szkolnej w Lubszy. • Wykonano nakładkę bitumiczną kolejnego odcinka drogi powiatowej nr 2339S relacji Ligota Woźnicka - Skrzęsówka– Pakuły o długości 1,8 km. Inwestycję zrealizowano w partnerstwie z Powiatem Lublińskim. • Wykonano remont ul. Skalnej w Ligocie Woźnickiej o długości 540 m. • Wykonano stabilizację gruntu oraz utwardzono kruszywem odcinek drogi gminnej ul. Szkolnej w Psarach o długości 270m. • Utwardzono kruszywem drogę gminną w sołectwie Drogobycza o powierzchni 600 m² oraz w sołectwie Babienica przy ul. Leśnej odcinek o powierzchni 120 m². • Zakończono inwestycję pn. „Modernizacja dróg gminnych, obiektów mostowych oraz budowa drogi rowerowej relacji Woźniki - Dyrdy”, w ramach której wybudowano szlak rowerowy o długości 3,2 km 	<p>Gmina Woźniki</p>	<p>Zmniejszanie emisji zanieczyszczeń z transportu</p> <p>Oszczędność energii elektrycznej</p>
---	----------------------	--

Tabela 22 Zadania zrealizowane - zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa		
<p><u>2020 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • W Kamieńskich Młynach przy ul. Wiejskiej wykonano odcinek kanalizacji deszczowej o długości 47,5 mb oraz 3 studnie rewizyjne. • Zakończono rozbudowę oczyszczalni ścieków w Psarach. • Rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej wzdłuż ul. Lubszeckiej w Babienicy <p><u>2021 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymieniono sieć wodociągową w ul. Ligockiej w Lubszy • Wybudowano odcinek sieci wodociągowej w Kamienicy w drodze bocznej od ul. Lublinieckiej <p><u>2022 rok</u></p> <p>W ramach inwestycji w zakresie sieci wodociągowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymieniono sieć wodociągową o długości ok. 355m w Psarach - ul. Lompy. • Wybudowano odcinek sieci wodociągowej o długości 373m w Woźnikach - ul. Kopernika. • Zabudowano cztery hydranty podziemne. • Przebudowano sieć wodociągową o długości 102m w Lubszy - ul. Młynek (przy hurtowni napojów AGROS). <p>Uzyskano dofinansowanie na zadanie pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kamienicy wraz z nadzorem inwestorskim”.</p> <p><u>2023 rok</u></p> <p>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kamienica - zadanie w 2023 r. zostało wykonane na poziomie ok. 65%.</p>	Gmina Woźniki	Zwiększenie dostępności korzystania z sieci kanalizacji oraz sieci wodociągowej

Tabela 23 Zadania zrealizowane – zasoby przyrodnicze

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Ochrona przyrody		
<p><u>2020-2023</u></p> <p>- prace związane z bieżącym utrzymaniem zieleni na terenie Gminy Woźniki</p> <p>Działania realizowane w trybie ciągłym.</p>	<p>Gmina Woźniki</p>	<p>Poprawa „przyrodniczego wizerunku” gminy</p>

Tabela 24 Zadania zrealizowane – ochrona przed hałasem

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Ochrona przed hałasem		
<p><u>2020-2023</u></p> <p>Przebudowa, modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg. Zadanie realizowane w trybie ciągłym. (opisano w tabeli dot. ochrony powietrza atmosferycznego)</p>	<p>Gmina Woźniki, zarządcy dróg</p>	<p>Poprawa klimatu akustycznego gminy</p>

Tabela 25 Zadania zrealizowane – ochrona powierzchni ziemi

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Ochrona powierzchni ziemi		
<p><u>2020-2023</u></p> <p>Wydawanie decyzji w sprawie usuwania nielegalnie zbieranych odpadów. Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	<p>Gmina Woźniki</p>	<p>Ograniczenie zanieczyszczenia powierzchni ziemi metalami ciężkimi i innymi substancjami toksycznymi, utrzymanie czystości i porządku na terenie Gminy Woźniki</p>

Tabela 26 Zadania zrealizowane – gospodarka odpadami

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Gospodarka odpadami		
<p><u>2020-2023</u></p> <p>Realizacja działań w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.</p> <p>Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	Gmina Woźniki	Racjonalnie prowadzona gospodarka odpadami i utrzymanie właściwego ładu i porządku na terenie Gminy Woźniki
<p><u>2020-2023</u></p> <p>Aktualizacja Bazy Azbestowej</p> <p>Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	Gmina Woźniki	Uzyskanie informacji o ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest a także o sposobach i możliwościach ich bezpiecznego usuwania

Tabela 27 Zadania zrealizowane – edukacja ekologiczna

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
Edukacja ekologiczna		
<p><u>2020-2023</u></p> <p>Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży prowadzona w placówkach oświatowych na terenie Gminy Woźniki.</p> <p>Zadanie realizowane w trybie ciągłym.</p>	<p>Placówki oświatowe na terenie Gminy Woźniki</p>	<p>Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa</p>

6. Cele programu ochrony środowiska w poszczególnych obszarach działania, zadania i ich finansowanie

Cel nadrzędny Programu:

Rozwój gospodarczy Gminy Woźniki przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego

Tabela 28 Cele, kierunki działania oraz zadania – powietrze atmosferyczne

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca			
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa						
			Obszar działania: Powietrze atmosferyczne					
			Cel I : Poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy Woźniki					
Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie.	2 (WIOŚ, 2023 r.)	Mniejsza niż bazowa	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali gminy poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Wdrożenie zapisów obecnego wojewódzkiego programu ochrony powietrza na poziomie gminy	Gmina Woźniki			
				Wdrażanie gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu ograniczenia niskiej emisji	Gmina Woźniki			
				Kontynuacja programu udzielania dofinansowania do zmiany systemu ogrzewania dla mieszkańców	Gmina Woźniki			
			Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza				Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach w obrębie zabudowy mieszkaniowej	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), zarządcy dróg
							Przebudowa, modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg	Gmina Woźniki, zarządcy dróg
							Utrzymanie czystości dróg, chodników, placów w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą mokrą)	Gmina Woźniki, zarządcy dróg
							Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	Gmina Woźniki

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
			Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków zasobu gminnego	Gmina Woźniki
				Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Gmina Woźniki
				Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	WIOŚ w Katowicach
				Monitoring jakości powietrza	
			Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gmina Woźniki, inne podmioty
				Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Woźniki
Cel II: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej					
Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [kWh/rok]	min. 40 500 (efekt ekologiczny realizacji PONE- Etapy IV-VII)	min. 108 000	Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobu gminnego, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Woźniki i jednostki jej podległe
				Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Tauron Dystrybucja S.A.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
				Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Woźniki, inne podmioty
			Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także właściwe wzorce	Gmina Woźniki

Ryzyka realizacji celów:

brak wystarczających środków finansowych, niechęć społeczeństwa do przeprowadzenia zmian (np. utrwalone traktowanie samochodu jako podstawowego środka transportu), niewystarczający poziom wiedzy w zakresie problemów związanych z ochroną powietrza, napływ zanieczyszczeń z terenów spoza gminy, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznej interwencji w przypadku wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych norm środowiskowych

Tabela 29 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenia hałasem

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zagrożenia hałasem					
Cel I : Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów					
Liczba przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy [liczba punktów z przekroczeniami]	brak danych	0	Zmniejszenie liczby mieszkańców gminy narażonych na ponadnormatywny hałas	Prowadzenie remontów nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg skutkujących upłynnieniem ruchu pojazdów	Zarządzający drogami
				Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy do transportu samochodowego	Gmina Woźniki, Powiat
				Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: - rozwój zintegrowanego transportu publicznego, - wdrażanie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, - wspieranie rozwoju i wdrażanie rozwiązań na rzecz transportu rowerowego jako integralnej części systemu transportowego	Zarządzający drogami, Zarządzający komunikacją publiczną
				Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg	Zarządzający drogami
				Monitoring hałasu	GIOŚ, Zarządzający drogami

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

				Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem poziomu hałasu, zwłaszcza ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji nowych dróg, lokalizacji budownictwa mieszkaniowego w sąsiedztwie już istniejących tras komunikacyjnych oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	Gmina Woźniki
				Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Powiat

Ryzyka realizacji celów:

brak wystarczających środków finansowych, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznej interwencji w przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych, niechęć społeczeństwa do zmian nawyków (np. utrwalone traktowanie samochodu jako podstawowego środka transportu)

Tabela 30 Cele, kierunki działania oraz zadania – pola elektromagnetyczne

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: pola elektromagnetyczne					
Cel I : Utrzymanie dopuszczalnego poziomu promieniowania elektromagnetycznego					
Średnie natężenie pola elektrycznego w badanym punkcie [V/m]	<0,28 (GIOŚ, 2023 r.)	Poniżej dopuszczalnych norm	Ograniczenie narażenia mieszkańców gminy na negatywne działanie pól elektromagnetycznych	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń powstawania pól elektromagnetycznych	Gmina Woźniki
			Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, ciągle postępujący rozwój technologiczny w tym telefonii komórkowej					

Tabela 31 Cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarowanie wodami

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: gospodarowanie wodami					
Cel I : Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiające zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych Gminy Woźniki przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód					
Liczba jednolitych części wód powierzchniowych, dla których roczna klasyfikacja stanu wód była na poziomie dobrym	0 (GIOŚ, 2023)	możliwe największy	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ
				Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Woźniki, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, inne podmioty
				Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: - działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, - przywracanie drożności cieków, - zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni.	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

				Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego zagrożenia powodziowego	Gmina Woźniki
				Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania wyposażenia służb ratowniczych reagujących w czasie powodzi	Gmina Woźniki
				Wykonywanie kontroli stanu technicznego koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
<p>Ryzyka realizacji celów:</p> <p>brak wystarczających środków finansowych, napływ zanieczyszczeń z terenów spoza gminy, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznego działania w przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych</p>					

Tabela 32 Cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarka wodno-ściekowa

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa					
Cel I : Racjonalne prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej					
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	53 % (GUS, 2023 r.)	możliwie największy	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, oraz urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gmina Woźniki
				Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Tarnowskich Górach, Gmina
Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m ³ /mieszkańca/rok]	30,6 (GUS, 2023 r.)	możliwie najmniejsze		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Tarnowskich Górach, Gmina
				Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Woźniki
				Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej jest technicznie/ekonomiczne nieuzasadnione.	Prywatni inwestorzy
Ryzyka realizacji celów: brak wystarczających środków finansowych, niechęć społeczeństwa do zmiany nawyków (np. zmniejszenie zużycia wody)					

Tabela 33 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby geologiczne

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zasoby geologiczne					
Cel I : Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych					
Uwzględnianie kopalni i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Uwzględnia się	Uwzględnia się	Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację	Uwzględnianie kopalni i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Gmina Woźniki
				Sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalni	Podmioty prowadzące eksploatację
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych					

Tabela 34 Cele, kierunki działania oraz zadania – powierzchnia ziemi

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: powierzchnia ziemi					
Cel I : Racjonalna gospodarka powierzchnią ziemi					
Powierzchnia gruntów ornych nieużytków [ha]	58 (GUS, 2023 r.)	Możliwie najmniejsza	Racjonalne wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	Przywracanie powierzchni ziemi wartości przyrodniczej lub użytkowej	Zarządcy terenów
				Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR, Rolnicy
				Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszaniu zakwaszania gleb	
				Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	GIOŚ
			Wprowadzenie odpowiednich zapisów w planowaniu przestrzennym uwzględniając ochronę powierzchni ziemi	Gmina Woźniki	
			Kontynuacja działań naprawczych w stosunku do obszarów wymagających rekultywacji	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Właściciele terenów
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, napływ zanieczyszczeń z terenów spoza gminy, brak wystarczających instrumentów prawnych w kompetencjach gminy do skutecznej działania w przypadku wystąpienia sytuacji przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych					

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Tabela 35 Cele, kierunki działania oraz zadania - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
Cel I : Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów					
Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	791,28 (GUS, 2023 r.)	Możliwie największa	Wprowadzenie regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi proponowanego w WPGO oraz wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcania	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska poprzez: objęcie systemem odbierania odpadów wszystkich mieszkańców gminy, rozwój selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych, niebezpiecznych, odpadów przydatnych do recyklingu, w tym surowców wtórnych i opakowań ze strumienia odpadów komunalnych osiąganie wymaganych poziomów redukcji odpadów komunalnych	Gmina Woźniki, wytwórcy odpadów
Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [Mg]	2 223,3 (GUS, 2023 r.)	Możliwie najniższa		Likwidacja dzikich składowisk odpadów komunalnych i ich rekultywacja	Gmina Woźniki, Zarządcy terenów
			Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i optymalizacja systemu gospodarki odpadami	Prowadzenie kontroli w zakresie wypełniania przez podmioty ustaleń, zawartych w posiadanych zezwoleniach / decyzjach (m.in. na zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów)	Gmina Woźniki, WIOŚ, Marszałek Województwa Śląskiego
			Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.	Realizacja zapisów gminnego programu usuwania azbestu	Gmina Woźniki, zarządcy obiektów
			Edukacja społeczeństwa ukierunkowana na konieczność właściwego postępowania z odpadami	Edukacja mieszkańców dot. minimalizacji wytwarzania odpadów (zajęcia w szkołach, konsultacje społeczne, organizacja konkursów itp.), promowanie produktów wykonanych z surowców wtórnych	Gmina Woźniki, inne podmioty
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, niechęć społeczeństwa do zmiany dotychczasowych nawyków związanych z postępowaniem z odpadami (np. brak segregacji, spalanie odpadów w źródłach ciepła)					

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Tabela 36 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby przyrodnicze

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zasoby przyrodnicze					
Cel I : Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu					
Obszary prawnie chronione [ha]	895,73 (GUS, 2023 r.)	nie mniejszy niż w roku bazowym	Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Woźniki
Powierzchnia lasów	4 786,69 (GUS, 2023 r.)	nie mniejszy niż w roku bazowym	Właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	Ochrona oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, pomniki przyrody, rezerваты przyrody, stanowiska dokumentacyjne, obszary chronionego krajobrazu)	Gmina Woźniki, GDOŚ, RDOŚ, Marszałek Województwa
				Pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Gmina Woźniki
				Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Właściciele lasów
				Usuwanie roślinności inwazyjnej w przypadku jej wystąpienia	
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, narażenie zasobów przyrodniczych gminy na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne					

Tabela 37 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenie poważnymi awariami

Wskaźnik realizacji celu			Kierunek działania	Zadania	Jednostka realizująca
Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami					
Cel I : Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków					
Liczba poważnych awarii przemysłowych występujących w ciągu roku	0 (GIOŚ, 2023 r.)	0	Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	Gmina Woźniki
			Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa
				Wyrowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych z terenów o największej gęstości zaludnienia oraz stref ochronnych ujęć wody pitnej - poprzez opracowanie alternatywnych objazdów	Zarządcy dróg
				Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego	Gmina Woźniki
Ryzyka realizacji celów:					
brak wystarczających środków finansowych, ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń					

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – powietrze atmosferyczne

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: powietrze atmosferyczne				
Wdrożenie zapisów obecnego wojewódzkiego programu ochrony powietrza na poziomie gminy	Gmina Woźniki	koszty w ramach programu ochrony powietrza; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	Wg informacji UM w Woźnikach do realizacji zaplanowano następujące inwestycje: - „Śląskie. Przywracamy błękit” – kompleksowa realizacja programu ochrony powietrza dla woj. śląskiego Termin realizacji 2024-2027 Wartość zadania: 372 174 zł
Wdrażanie gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu ograniczenia niskiej emisji	Gmina Woźniki	wg kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Kontynuacja programu udzielania dofinansowania do zmiany systemu ogrzewania dla mieszkańców	Gmina Woźniki	wg kosztów inwestycji	środki własne i fundusze krajowe (np. WFOŚiGW)	
Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach w obrębie zabudowy mieszkaniowej	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), zarządcy dróg	wg kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Przebudowa, modernizacja - poprawa stanu technicznego dróg	Gmina Woźniki, zarządcy dróg	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Utrzymanie czystości dróg, chodników, placów w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą mokrą) organizacji ruchu	Gmina Woźniki, zarządcy dróg	wg kosztów inwestycji zadanie ciągłe	środki własne	

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Termin realizacji		
Wspieranie rozwoju transportu rowerowego	Gmina Woźniki, Powiat	wg kosztów inwestycji zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków zasobu gminnego	Gmina Woźniki	wg kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne jednostek realizujących	
Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	WIOŚ w Katowicach	w ramach zadań własnych	środki własne	
Monitoring jakości powietrza	WIOŚ w Katowicach	w ramach zadań własnych	środki własne	
Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gmina Woźniki, inne podmioty	według kosztów Inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne i zewnętrzne	
Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne	

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		Termin realizacji		
Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobu gminnego, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Woźniki i jednostki jej podległe	według kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne	Wg informacji UM w Woźnikach do realizacji zaplanowano następującą inwestycję: - „Budowa instalacji fotowoltaicznych w budynkach gminnych” Termin realizacji 2024-2025 Wartość zadania: 1 052 632 zł
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji	środki własne	Wg informacji UM w Woźnikach do realizacji zaplanowano następującą inwestycję: - Modernizacja infrastruktury oświetleniowej w Gminie Woźniki. Zadanie polega na wymianie nieenergooszczędnych opraw oświetleniowych na nowoczesne oświetlenie LED. Przewiduje się wymianę 98 opraw będących własnością gminy. Termin realizacji 2024-2025
Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne	
Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także właściwe wzorce	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne	

Tabela 39 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenia hałasem

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zagrożenia hałasem				
Prowadzenie remontów nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg skutkujących upłynnieniem ruchu pojazdów	Zarządzający drogami	według kosztów Inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących, fundusze unijne i krajowe	-
Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy do transportu samochodowego	Gmina Woźniki, Powiat	według kosztów Inwestycji;	środki własne jednostek realizujących, fundusze unijne i krajowe	-
Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: - rozwój zintegrowanego transportu publicznego, - wdrażanie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, - wspieranie rozwoju i wdrażanie rozwiązań na rzecz transportu rowerowego jako integralnej części systemu transportowego	Zarządzający drogami, Zarządzający komunikacją publiczną	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne	-
Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg	Zarządzający drogami	według kosztów inwestycji;	środki własne jednostek realizujących	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem poziomu hałasu, zwłaszcza ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji nowych dróg, jak i lokalizacji centrów handlowych oraz lokalizacji budownictwa mieszkaniowego w sąsiedztwie już istniejących tras komunikacyjnych oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych	środki własne	-
Monitoring hałasu	GIOŚ, zarządcy dróg	w ramach zadań własnych	środki własne	-
Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Powiat	w ramach zadań własnych	środki własne	-

Tabela 40 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – pola elektromagnetyczne

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: pola elektromagnetyczne				
Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń powstawania pól elektromagnetycznych	Gmina Woźniki	koszty w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ	koszty w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Tabela 41 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarowanie wodami

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: gospodarowanie wodami				
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Woźniki, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, inne podmioty	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: - działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, - przywracanie drożności cieków, - zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	Gmina Woźniki (w zakresie swoich kompetencji), Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego zagrożenia powodziowego	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania wyposażenia służb ratowniczych reagujących w czasie powodzi	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe	-
Wykonywanie kontroli stanu technicznego koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	w ramach d zadanie ciągłe działań własnych	środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarka wodno-ściekowa

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: gospodarka wodno-ściekowa				
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, oraz urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	
Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Gmina Woźniki	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	Wg informacji UM w Woźnikach do realizacji przewidziano następujące inwestycje: - Budowa sieci wodociągowej Szacowany termin realizacji: 2024-2025 Szacowany koszt realizacji zadania: 631 579,00 zł - Budowa hydroforu na sieci wodociągowej Szacowany termin realizacji: 2024-2025 Szacowany koszt realizacji zadania: 421 053,00 zł Gmina posiada projekt na budowę sieci wodociągowej w Woźnikach ul. Szkolna do ul. Św. Antoniego oraz projekt na wymianę istniejącej sieci wodociągowej w Lubszy w ul. Lompy.
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Tarnowskich Górach, Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej jest technicznie/ekonomiczne nieuzasadnione.	Prywatni inwestorzy	według kosztów inwestycji;	środki własne	-

Tabela 43 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem zasoby geologiczne

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zasoby geologiczne				
Uwzględnianie kopalin i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Gmina Woźniki	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	--

Tabela 44 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem powierzchnia ziemi

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: powierzchnia ziemi				
Przywracanie powierzchni ziemi wartości przyrodniczej lub użytkowej	Zarządcy terenów	według kosztów inwestycji; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR, Rolnicy	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszaniu zakwaszania gleb	ODR, Rolnicy	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-
Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	GIOŚ	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne,	-
Wprowadzanie odpowiednich zapisów w planowaniu przestrzennym uwzględniając ochronę powierzchni ziemi	Gmina Woźniki	w ramach działań; własnych zadanie ciągłe	środki własne,	-
Rekultywacja terenów zdegradowanych	Właściciele terenów	według kosztów inwestycji;	środki własne, fundusze krajowe i unijne	-

Tabela 45 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska poprzez: - objęcie systemem odbierania odpadów wszystkich mieszkańców gminy, - rozwój selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych, niebezpiecznych, odpadów przydatnych do recyklingu, w tym surowców wtórnych i opakowań ze strumienia odpadów komunalnych - osiągnięcie wymaganych poziomów redukcji odpadów komunalnych	Gmina Woźniki, wytwórcy odpadów	w ramach kosztów funkcjonowania systemu odbierania i zagospodarowania odpadów; zadanie ciągłe	środki własne, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobierana od mieszkańców	-
Likwidacja dzikich składowisk odpadów komunalnych i ich rekultywacja	Gmina Woźniki, zarządcy terenów	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Prowadzenie kontroli w zakresie wypełniania przez podmioty ustaleń, zawartych w posiadanych zezwoleniach / decyzjach (m.in. na zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów	Gmina Woźniki, WIOŚ, Marszałek Województwa Śląskiego	w ramach działań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Realizacja zapisów gminnego programu usuwania azbestu	Gmina Woźniki, zarządcy obiektów	w ramach kosztów uwzględnionych w gminnym programie usuwania azbestu zadanie ciągłe, do roku 2032	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Edukacja mieszkańców dot. minimalizacji wytwarzania odpadów (zajęcia w szkołach, konsultacje społeczne, organizacja konkursów itp.), promowanie produktów wykonanych z surowców wtórnych	Gmina Woźniki, inne podmioty	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-

Tabela 46 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zasoby przyrodnicze

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zasoby przyrodnicze				
Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Ochrona oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, pomniki przyrody, rezerваты przyrody, stanowiska dokumentacyjne, obszary chronionego krajobrazu)	Gmina Woźniki GDOŚ, RDOŚ, Marszałek Województwa	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe, unijne	-
Pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Właściciele lasów	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących	-
Usuwanie roślinności inwazyjnej w przypadku jej wystąpienia	Gmina Woźniki, zarządcy terenów	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe (np. WFOŚiGW), unijne	-

Tabela 47 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenie poważnymi awariami

Zadanie	Właściciel zadania	Szacunkowe koszty [w zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe info. o zadaniu
		Termin realizacji		
Obszar działania: zagrożenia poważnymi awariami				
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne, fundusze krajowe	--
Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	środki własne	-
Wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych z terenów o największej gęstości zaludnienia oraz stref ochronnych ujęć wody pitnej - poprzez opracowanie alternatywnych objazdów	Zarządcy dróg	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	Środki własne	-
Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego	Gmina Woźniki	w ramach zadań własnych; zadanie ciągłe	Środki własne	-

7. Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska

Budżet gminy, nie jest w stanie sfinansować samodzielnie wszystkich zadań z dziedziny ochrony środowiska i dlatego niezbędne jest pozyskanie na ich realizację funduszy unijnych lub innych środków krajowych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), który powstał w 1989 r. w okresie zmian ustrojowych Polski, jest głównym ogniwem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dysponując największym potencjałem finansowym. Narodowy Fundusz jest ważnym narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska w Polsce. Służą temu stabilne przychody, doświadczone kadry oraz wypracowane formy współpracy z beneficjentami. Narodowy Fundusz oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne, a także osoby fizyczne. W sektorze finansów publicznych Narodowy Fundusz jest również największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska.

Narodowy Fundusz oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne, a także osoby fizyczne. W sektorze finansów publicznych Narodowy Fundusz jest również największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska.

Dofinansowanie przedsięwzięć odbywa się przez udzielanie:

- oprocentowanych pożyczek,
- dotacji, w tym:
  - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
  - dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
  - dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,
  - dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, a także ponadregionalnym. Działalność skierowana jest na współfinansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości.

Działalność finansowa skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,
- ochrony atmosfery,
- ochrony ziemi,

- ochrony przyrody,
- edukacji ekologicznej,
- profilaktyki zdrowotnej,
- zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- monitoringu środowiska.

Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

Dziedziny oraz rodzaje przedsięwzięć wspieranych w latach 2021-2027 z Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego zostały dokładnie określone w dokumentach programowych. W programie wydzielono 13 obszarów wsparcia tzw. osi priorytetowych. Wśród nich znalazły się cztery istotne obszary z punktu widzenia ochrony środowiska:

Priorytet FESL.02 Fundusze Europejskie na zielony rozwój

Głównym celem priorytetu jest bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

Priorytet FESL.03 Fundusze Europejskie dla zrównoważonej mobilności

Głównym celem priorytetu jest bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

Priorytet FESL.04 Fundusze Europejskie dla sprawnego transportu

Jednym z celów szczegółowych jest rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Priorytet FESL.10 Fundusze Europejskie na transformację

Jednym z celów szczegółowych jest umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.

Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027

Program jest realizowany na obszarze dziewięciu państw Europy Środkowej: Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Austrii, Słowenii, Chorwacji oraz części Niemiec i Włoch. Instytucją Zarządzającą programem jest miasto Wiedeń. Projekty realizowane będą w międzynarodowym konsorcjum, w skład którego musi wchodzić minimum trzech partnerów z różnych krajów, z czego dwóch z siedzibą na obszarze wsparcia. Budżet programu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi ponad 224 mln. euro. W ramach programu wyznaczono 4 priorytety wraz z celami szczegółowymi:

- Priorytet 1. Współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej (Wzmacnianie zdolności innowacyjnych; Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości);
- Priorytet 2. Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej (Wspieranie transformacji energetycznej dla neutralności klimatycznej; Zwiększenie odporności na zmiany klimatu; Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym; Ochrona środowiska; Zielona mobilność miejska);
- Priorytet 3. Współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej (Poprawa połączeń transportowych obszarów wiejskich i peryferyjnych);
- Priorytet 4. Poprawa systemu zarządzania współpracą w Europie Środkowej (Wzmocnienie systemu zarządzania na rzecz zintegrowanego rozwoju terytorialnego w Europie Środkowej).

Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

W grudniu 2023 roku Komisja Europejska oraz Norwegia, Islandia i Liechtenstein porozumiały się co do Funduszy Norweskich i EOG na lata 2021-2028. W dalszym ciągu trwają prace nad przyjęciem i podpisaniem odpowiednich Protokołów na szczeblu KE – państwa EFTA.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim.

Fundusz Odbudowy

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Dokumentem programowym, określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje, jest Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności. Największą częścią Funduszu Odbudowy jest Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zgodnie z celami Unii Europejskiej znaczna część budżetu zostanie przeznaczona na cele klimatyczne (44,96%) oraz na transformację cyfrową (21,28%).

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2026

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (inaczej FEnIKS) na lata 2021-2026 to następca dobrze znanego z perspektywy finansowej 2014-2020 unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Budżet Programu wynosi ponad 25 miliardów euro (w formie dotacji, instrumentów finansowych i instrumentów łączących finansowanie zwrotne oraz dotacyjne) i będzie przeznaczony na kluczowe projekty środowiskowe, energetyczne oraz transportowe, a także na wsparcie w obszarze kultury i ochrony zdrowia.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich ze Środków Europejskich na lata 2021-2027

Rozwój obszarów wiejskich to „drugi filar” wspólnej polityki rolnej (WPR). Ma on wzmacniać stabilność społeczną, środowiskową i gospodarczą obszarów wiejskich i tym samym uzupełniać „pierwszy filar” obejmujący wsparcie dochodu i środki rynkowe.

WPR przyczynia się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, realizując trzy cele długoterminowe:

- zwiększenie konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa,
- zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi, podejmowanie działań w dziedzinie klimatu,
- osiągnięcie zrównoważonego rozwoju terytorialnego wiejskich gospodarek i społeczności, w tym tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy.

Co najmniej 30 proc. środków każdego programu rozwoju obszarów wiejskich należy przeznaczyć na działania związane ze środowiskiem i zmianą klimatu. Większość będzie przekazywana za pośrednictwem dotacji i rocznych płatności dla rolników, którzy zastosują praktyki bardziej przyjazne środowisku.

Program LIFE +

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Zakres Programu LIFE na lata 2021 – 2026 oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych przedstawia następujący schemat.

Program LIFE 2021 - 2027

Rysunek 2 Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych

[Źródło: www.gov.pl/web/nfosigw/informacje-o-programie]

Standardowe dofinansowanie projektu LIFE przez **Komisję Europejską** wynosi **do 60 %** wartości kosztów kwalifikowanych, a w przypadku projektów przyrodniczych służących gatunkom i siedliskom priorytetowym **do 75 %**. Polscy Wnioskodawcy mogą dodatkowo ubiegać się o współfinansowanie projektu ze środków krajowych NFOŚiGW uzupełniając montaż finansowy przedsięwzięcia nawet do 95 % kosztów kwalifikowanych.

8. System realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2032

Institucje zaangażowane w realizację „Programu...”

Podstawową zasadą realizacji opracowanego „Programu...” powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki. Z punktu widzenia niniejszego opracowania w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu „Programu...” (Gmina Woźniki);
- podmioty realizujące zadania „Programu...” (Gmina Woźniki, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania);
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty „Programu...” (GIOŚ, Powiat, Urząd Marszałkowski itp.);
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań „Programu...”.

Interesariusze zaangażowani w prace nad „Programem...”

Interesariusze „Programu...” to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które uczestniczą w tworzeniu projektu „Programu...” lub są bezpośrednio zainteresowane wynikami jego realizacji i eksploatacji. Interesariuszy można podzielić na wewnętrznych i zewnętrznych.

Interesariuszami wewnętrznymi są:

- Urząd Gminy Miejski w Woźnikach (Burmistrz, Rada Miejska, poszczególne Wydziały).

Interesariusze zewnętrzni:

- mieszkańcy,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje publiczne i inne działające na terenie Gminy Woźniki.

Procedury monitoringu, przeglądu stopnia realizacji programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ((t.j. Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.) organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia radzie gminy i przekazuje organowi wykonawczemu powiatu.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,

- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań „Programu...” niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy poszczególnymi szczeblami administracji publicznej, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Monitoring obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące, jakości środowiska.

Zestawienie wskaźników proponowanych do wykorzystania w trakcie oceny realizacji „Programu...” wraz z wartością bazową zawiera przedstawiona dalej tabela.

Tabela 48 Wskaźniki proponowane do monitoringu realizacji „Programu...”

Wskaźnik	Wartość bazowa	Źródło danych o wskaźniku
Obszar: powietrze atmosferyczne		
Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie	2 (2023 r.)	WIOŚ
Długość ścieżek rowerowych na terenie gminy [km]	5,8 (2023 r.)	GUS
Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [kWh/rok]	min. 40 500 (2023 r. - efekt ekologiczny realizacji PONE- Etapy IV-VII)	Gmina

Wskaźnik	Wartość bazowa	Źródło danych o wskaźniku
Obszar: Zagrożenia hałasem		
Liczba przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy [liczba punktów z przekroczeniami]	Brak danych	GIOŚ
Obszar: Pola elektromagnetyczne		
Średnie natężenie pola elektrycznego w badanym punkcie [V/m]	<0,28 (2023r.)	GIOŚ
Obszar: Gospodarowanie wodami		
Liczba jednolitych części wód powierzchniowych, dla których klasyfikacja stanu wód GIOŚ była na poziomie dobrym	0 (2023 r.)	GIOŚ
Obszar: Gospodarka wodno-ściekowa		
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	53 (2023 r.)	GUS
Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m3/mieszkańca/rok]	30,6 (2023 r.)	GUS
Obszar: zasoby geologiczne		
Uwzględnianie kopalin i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy	Uwzględnia się	Gmina Woźniki
Obszar: powierzchnia ziemi		
Powierzchnia gruntów ornych nieużytków [ha]	58 (2023 r.)	GUS
Obszar: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów		
Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	791,28 (2023 r.)	GUS
Masa odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [Mg]	2223,12 (2023 r.)	GUS
Obszar: zasoby przyrodnicze		
Obszary prawnie chronione [ha]	895,73 (2023 r.)	GUS
Powierzchnia lasów	4 786,69 (2023 r.)	GUS
Obszar: zagrożenie poważnymi awariami		
Liczba poważnych awarii przemysłowych występujących w ciągu roku [szt.]	0	Rejestr GIOŚ

9. Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych

1). Strategia Rozwoju Gminy Woźniki na lata 2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki stanowi podstawowy dokument określający cele rozwoju, kierunki działań oraz listę bazowych przedsięwzięć, służących dynamizacji procesów rozwoju.

W dokumencie wyznaczono następujące cele strategiczne:

C 1. Podjęcie kompleksowych działań na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej, wzrostu gospodarczego i pobudzania lokalnej przedsiębiorczości

C 2. Podnoszenie jakości oraz zapewnienie wysokiej dostępności usług publicznych, w celu stworzenia przyjaznych warunków do życia i funkcjonowania

C 3. Zapewnienie możliwości zrównoważonego rozwoju przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego

W zakresie celu trzeciego wyznaczono następujące kierunki działania:

K 10. Dostosowanie i adaptacja do zmian klimatycznych, poprawa oraz ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego

K 11. Rozwój przestrzenny, budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury

K 12. Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni publicznej

K 13. Wspieranie zrównoważonego rolnictwa

K 14. Przeciwdziałanie skutkom suszy

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2034” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w „Strategii Rozwoju Gminy Woźniki na lata 2023-2030”

2). Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022

W dokumencie wskazano następujące cele środowiskowe:

- poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami,
- zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu,
- edukacja ekologiczna dot. gospodarki wodnej,
- zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych,
- zrównoważona gospodarka zasobami mineralnymi,
- racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi,
- zapewnienie właściwego postępowania z odpadami,
- ochrona zasobów przyrodniczych powiatu,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej,
- zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska,
- opracowanie dokumentów strategicznych i planistycznych

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w „*Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022*”

3). Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

W programie wyznaczono następujące cele ochrony środowiska:

• **Powietrze atmosferyczne**

Cele długoterminowe do roku 2024:

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

• **Zasoby wodne**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

• **Gospodarka odpadami**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

• **Ochrona przyrody**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

• **Zasoby surowców naturalnych**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

• **Gleby**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

• **Tereny przemysłowe**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

- **Hałas**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

- **Promieniowanie elektromagnetyczne**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

- **Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym**

Cel długoterminowy do roku 2024:

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*.

4). Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska

- Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.
- Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską.
- Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.
- Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych.
- Promocja i rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym ograniczenie wytwarzania odpadów oraz prawidłowa segregacja odpadów przez wytwórców.
- Wsparcie działań na rzecz redukcji hałasu oraz zmniejszania jego uciążliwości.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

5). Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

1. Cel strategiczny – Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom;
2. Cel strategiczny – Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywrócenia ładu przestrzennego;
3. Cel strategiczny – Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią;
4. Cel strategiczny – Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030.

6). Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2023-2028

Nadrzędnym celem Planu jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu. Poszczególne cele w zakresie poszczególnych grup określono następująco:

- **Cele w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów:**

Zapobieganie powstawaniu odpadów (ZPO) jest działaniem stojącym najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami. ZPO stanowi istotny element w realizacji celów strategicznych. ZPO powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności gospodarki przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:**

1) Zmniejszenie ilości powstających odpadów poprzez:

- a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
- b) wspieranie i promowanie działalności lokalnych banków żywności,
- c) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;

2) Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.

3) Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w celu osiągnięcia:

- a) wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
- b) udziału masy termicznie przekształczanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie przekraczającej 30%,
- c) redukcji składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2035 r.

4) Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie poprzez:

a) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi,

b) wdrożenie od 1 stycznia 2025 r. selektywnego zbierania tekstyliów.

5) Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych ich więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznym:**

Odpady zawierające PCB

Identyfikacja i sukcesywna likwidacja urządzeń zawierających poniżej 5 dm³ oleju o stężeniu PCB powyżej 50 ppm.

Oleje odpadowe

a) Osiąganie minimalnych rocznych poziomów odzysku odpadów powstałych z olejów odpadowych wynoszących co najmniej 50% oraz osiaganie poziomu recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%.

b) W przypadku preparatów smarowych osiaganie poziomu recyklingu co najmniej 35% oraz poziomu odzysku co najmniej 50%.

c) Podejmowanie działań w celu zapobiegania powstawaniu olejów odpadowych.

d) Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych.

e) Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi, tak aby w pierwszej kolejności stosowano odzysk przez regenerację, a jeśli jest niemożliwy ze względu na jakość olejów odpadowych poddanie olejów odpadowych innym procesom odzysku.

Zużyte baterie i akumulatory

a) osiaganie poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości co najmniej 45 % do dnia 31 grudnia 2023 r.; 63 % do dnia 31 grudnia 2027 r.; 73 % do dnia 31 grudnia 2030 r masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych, a w zakresie zbierania zużytych baterii przenośnych i baterii do lekkich środków transportu osiaganie docelowego poziomu zbierania zużytych baterii LMT na poziomie 51 % do 31 grudnia 2028 r. i 61 % do 31 grudnia 2031 r.

b) Osiaganie najpóźniej do dnia 31 grudnia 2025r. wydajności recyklingu:

1. recykling 75 % średniej masy baterii kwasowo-ołowiowych;

2. recykling 65 % średniej masy baterii litowych;

3. recykling 80 % średniej masy baterii nikielowo-kadmowych; 4. recykling 50 % średniej masy innych zużytych baterii.

c) Osiaganie najpóźniej do dnia 31 grudnia 2030 r. wydajności recyklingu

1. recykling 80 % średniej masy baterii kwasowo-ołowiowych;

2. recykling 70 % średniej masy baterii litowych.

d) osiaganie celów w zakresie odzysku materiałów:

do 31 grudnia 2027 r.

1) 90 % w przypadku kobaltu;

- 2) 90 % w przypadku miedzi;
- 3) 90 % w przypadku ołowiu;
- 4) 50 % w przypadku litu;
- 5) 90 % w przypadku niklu.

do 31 grudnia 2031 r.

- 1) 95 % w przypadku kobaltu;
- 2) 95 % w przypadku miedzi;
- 3) 95 % w przypadku ołowiu;
- 4) 80 % w przypadku litu;
- 5) 95 % w przypadku niklu.

Odpady medyczne i weterynaryjne:

a) Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych poprzez zwiększenie świadomości pracowników placówek medycznych i weterynaryjnych w zakresie zasad selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

b) Ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji:

a) Osiąganie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio: 95% i 85%.

b) Ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie ilości pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu).

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (ZSEE)

W gospodarce odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przyjęto następujące cele:

- 1) dalsze systematyczne zwiększanie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców w zakresie prawidłowego sposobu postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym;
- 2) ograniczanie powstawania odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- 3) promowanie ponownego wykorzystywania, recyklingu i innych metod odzysku odpadów pochodzących ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- 4) przyczynianie się do wydajnego wykorzystywania zasobów oraz do odzyskiwania cennych surowców wtórnych z ZSSE;
- 5) zapewnienie osiągnięcia minimalnych rocznych poziomów zbierania ZSSE, które wynoszą nie mniej niż 65% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu albo 85% masy zużytego sprzętu wytworzonego na terytorium kraju;
- 6) zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu ZSSE:
  - a) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 1 (Sprzęt działający na zasadzie wymiany temperatury) i nr 4 (Sprzęt wielkogabarytowy, którego którykolwiek z zewnętrznych wymiarów przekracza 50 cm):
    - odzysku – 85% masy zużytego sprzętu oraz
    - przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 80% masy zużytego sprzętu,

b) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 2 (Ekrany, monitory i sprzęt zawierający ekrany o powierzchni większej niż 100 cm²):

- odzysku – 80% masy zużytego sprzętu oraz
- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 70% masy zużytego sprzętu,

c) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 5 (Sprzęt małogabarytowy, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm) i nr 6 (Małogabarytowy sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm):

- odzysku – 75% masy zużytego sprzętu oraz
- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 55% masy zużytego sprzętu,

d) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 3 (Lampy) – recyklingu w wysokości 80% masy tego zużytego sprzętu.

Odpady zawierające azbest

Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym uchwałą Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r. POKA oraz w „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”.

Do końca 2032 r. z terenu województwa śląskiego powinno zostać usuniętych około 235,2 tys. Mg wyrobów zawierających azbest. W związku z tym konieczna jest intensyfikacja działań polegających na usuwaniu azbestu.

Przeterminowane środki ochrony roślin

Podniesienie efektywności systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin oraz opakowań po nich pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami pozostałym:**

Zużyte opony

- a) Utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku zużytych opon na poziomie co najmniej 75%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.
- b) Zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego, to jest zrównoważonego, użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

- a) Utrzymanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu jak i innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo.
- b) Zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem wyżej wskazanych odpadów, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu.

Komunalne osady ściekowe

- a) Wdrażanie innowacyjnych technologii wykorzystujących potencjał surowcowy i energetyczny komunalnych osadów ściekowych, zgodnie z koncepcją GOZ.
- b) Całkowite zaniechanie składowania komunalnych osadów ściekowych.

c) Zwiększenie wykorzystania potencjału komunalnych osadów ściekowych, w tym zawartych w nich substancji biogenych, zgodnie z koncepcją GOZ.

d) Zwiększenie masy komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi.

Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

Rozbudowa infrastruktury technicznej, w szczególności instalacji do fermentacji metanowej..

Odpady opakowaniowe

W gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi przyjęto następujące cele:

a) W związku z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 141) (dalej: Dyrektywa 2018/852), w gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi przyjęto następujące cele:

i. osiągnięcie nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. recykling co najmniej 65 % wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych,

ii. nie później niż do dnia 31 grudnia 2030 r. recykling co najmniej 70 % wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych.

b) Stosowanie działań na rzecz ZPO opakowaniowych przez systematyczne uwzględnianie aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko na etapie wytwarzania i przez cały cykl jego życia, w tym ograniczenie masy opakowania oraz ograniczenie wielkości opakowania w stosunku do wielkości produktu, stosowanie opakowań wielokrotnego użytku jeśli ma to uzasadnienie ekologiczne i ekonomiczne.

c) Zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych.

d) Osiągnięcie dla poszczególnych rodzajów materiałów opakowaniowych recyklingu

e) Osiągnięcie i utrzymanie minimalnych rocznych poziomów recyklingu opakowań wielomateriałowych

f) Osiągnięcie i utrzymanie minimalnych rocznych poziomów recyklingu dla opakowań po środkach niebezpiecznych (rodzaje opakowań: tworzywa sztuczne, aluminium, stal, w tym blacha stalowa oraz pozostałe metale, papier i tektura, szkło, drewno, wielomateriałowe, pozostałe)

g) Wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów opakowaniowych.

h) Zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne (w tym środków ochrony roślin) odnośnie prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach.

i) Zwiększenie efektywności systemu zbierania odpadów opakowaniowych w celu zapewnienia osiągnięcia celów dotyczących recyklingu.

j) Zwiększenie roli ekoprojektowania, uwzględniającego potrzeby w zakresie ponownego użycia, naprawy i przydatności do recyklingu.

k) Od 3 lipca 2024 r. dopuszczenie do obrotu tylko takich opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, których nakrętki i wieczka plastikowe będą przymocowane do nich na stałe (dotyczy to butelek i pojemników).

- l) Od 2025 r. wprowadzenie obowiązku użycia do produkcji butelek PET minimum 25% z materiału pochodzącego z recyklingu, a od 2030 r. – minimum 30%.
- m) Zwiększenie selektywnego zbierania, by zapewnić do 2025 r. przynajmniej 77% selektywnego zbierania do recyklingu butelek z tworzyw sztucznych jednorazowego użytku na napoje o pojemności do 3l, a do 2029 r. – 90%.
- n) Wprowadzenie odpowiednich oznaczeń na wyrobach jednorazowych z tworzyw sztucznych z informacjami dla konsumenta, dotyczących zagospodarowania produktów stanowiących odpady lub niewskazanych metod unieszkodliwiania takich produktów, negatywnych skutków zaśmiecania środowiska, a także informacji dotyczących obecności tworzyw sztucznych w produkcie.
- o) Zmniejszenie w 2026 r., w porównaniu z 2022 r. stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, takich jak: kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka, pojemniki na posiłki w tym pojemniki takie jak pudełka, z pokrywką lub bez, stosowane w celu umieszczania w nich posiłków, które są przeznaczone do bezpośredniego spożycia, na miejscu lub na wynos, są zazwyczaj spożywane bezpośrednio z pojemnika, oraz są gotowe do spożycia bez dalszej obróbki, takiej jak przyrządzenie, gotowanie czy podgrzewanie.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2023-2028*.

7). Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032

Głównym celem przedmiotowego programu jest spowodowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu województwa śląskiego z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Do głównych zadań Programu należy:

- przeprowadzenie inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego i porównanie ich z dostępnymi źródłami,
- określenie stopnia i rejonów zagrożenia azbestem,
- określenie możliwości unieszkodliwiania odpadów azbestowych powstających w wyniku demontażu wyrobów zawierających azbest,
- określenie możliwości w zakresie edukacji społeczeństwa,
- określenie kosztów realizacji Programu oraz przedstawienie sposobu finansowania zadań w nim zawartych,
- przedstawienie sposobu zarządzania programem.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”.

8). Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Obowiązujący dokument z 2023 roku jest aktualizacją „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku.

Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Wśród działań naprawczych w celu osiągnięcia ww. celu wymieniono m.in.:

- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej
- Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza
- Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów
- Ograniczenie emisji z sektora transportu

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w „*Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego*”..

9). Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W dokumencie przyjęto następujące kierunki interwencji:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
  - ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,

- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Polityce ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*.

10). Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

11). Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- I. Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- II. Cel szczegółowy 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 z wymienionym dokumentem:

proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)*.

Spis tabel

Tabela 1 Demografia w Gminie Woźniki w latach 2019-2023.....	7
Tabela 2 Stężenia zanieczyszczeń powietrza w gm. Woźniki za lata 2022 - 2023, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego.	9
Tabela 3 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń	9
Tabela 4 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla poszczególnych zanieczyszczeń	10
Tabela 5 Podmioty, które zgłosiły instalacje wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza (stan na sierpień 2024 r.).....	12
Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N	19
Tabela 7 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.....	20
Tabela 8 Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Woźniki wykonana w 2023 roku.....	28
Tabela 9 Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym sieci krajowej na terenie Gminy Woźniki.....	28
Tabela 10 Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych	31
Tabela 11 Zestawienie jcwp zlokalizowanych na terenie gminy Woźniki.....	32
Tabela 12 Klasyfikacja jcwp zlokalizowanych na terenie gminy Woźniki w latach 2022- 2023	33
Tabela 13 Informacja o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczonej przez PWiK Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach mieszkańcom Gminy Woźniki w II kwartale 2024 r.	35
Tabela 14 Zużycie wody na terenie Gminy Woźniki w latach 2019-2023.....	35
Tabela 15 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy Woźniki w latach 2019-2023	36
Tabela 16 Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Woźniki	40
Tabela 17 Charakterystyka gleb w Gminie Woźniki.....	41
Tabela 18 Odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Woźniki w latach 2020-2023 w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami.....	47
Tabela 19 Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Woźniki (stan na dzień: 01.10.2024 r.)	49
Tabela 20 Pomniki przyrody w Gminie Woźniki	54
Tabela 21 Zadania zrealizowane – powietrze atmosferyczne	67
Tabela 22 Zadania zrealizowane - zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa	69
Tabela 23 Zadania zrealizowane – zasoby przyrodnicze	70
Tabela 24 Zadania zrealizowane – ochrona przed hałasem	71
Tabela 25 Zadania zrealizowane – ochrona powierzchni ziemi.....	72

Tabela 26 Zadania zrealizowane – gospodarka odpadami	73
Tabela 27 Zadania zrealizowane – edukacja ekologiczna	74
Tabela 28 Cele, kierunki działania oraz zadania – powietrze atmosferyczne	76
Tabela 29 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenia hałasem	79
Tabela 30 Cele, kierunki działania oraz zadania – pola elektromagnetyczne	81
Tabela 31 Cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarowanie wodami	82
Tabela 32 Cele, kierunki działania oraz zadania – gospodarka wodno-ściekowa	84
Tabela 33 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby geologiczne	85
Tabela 34 Cele, kierunki działania oraz zadania – powierzchnia ziemi	86
Tabela 35 Cele, kierunki działania oraz zadania - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	87
Tabela 36 Cele, kierunki działania oraz zadania – zasoby przyrodnicze	88
Tabela 37 Cele, kierunki działania oraz zadania – zagrożenie poważnymi awariami	89
Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – powietrze atmosferyczne	90
Tabela 39 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenia hałasem	93
Tabela 40 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – pola elektromagnetyczne	95
Tabela 41 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarowanie wodami	96
Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – gospodarka wodno-ściekowa	97
Tabela 43 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem zasoby geologiczne	99
Tabela 44 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem powierzchnia ziemi	100
Tabela 45 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	101
Tabela 46 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zasoby przyrodnicze	103
Tabela 47 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – zagrożenie poważnymi awariami	104
Tabela 48 Wskaźniki proponowane do monitoringu realizacji „Programu...”	111

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Woźniki na tle powiatu lublinieckiego	6
Rysunek 2 Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych	108